

فهرست کتابخانه میرزا علی بهزادی

به همراه سند خرید کتابخانه
توسط آیت الله العظمی بروجردی

۲۱۳-۲۵۶

چکیده: نوشتار پیش رو، به معرفی کتابخانه میرزا علی بهزادی (از نوادگان علامه محدث نوری)، و سند خرید این کتابخانه توسط آیت الله العظمی بروجردی و سیاهه‌ای که به این منظور تهیه شده، پرداخته است. بخش قابل توجهی از منابع این کتابخانه متعلق به کتابخانه شخصی علامه میرزا حسین محدث نوری بوده که نزد بهزادی بوده است. این کتاب‌ها یا مهور به مهر ایشان، یا کتابت شده به خط وی، یا آثار و تألیفات نوری است. همچنین آثاری به خط شیخ فضل الله نوری (داماد علامه محدث) یا مهور به مهر ایشان در این مجموعه موجود است. کتابخانه بهزادی مشتمل بر ۹۱۲ جلد کتاب خطی و چاپی بوده که در سال ۱۳۷۵ ق. به مبلغ بیست هزار تومان توسط آیت الله بروجردی خریداری شده است. سیاهه و سند مذکور در بخش مخطوطات کتابخانه آیت الله العظمی بروجردی (به شماره ۴۳۸۴) نگهداری می‌شود.

کلیدواژه: کتابخانه؛ میرزا علی بهزادی؛ میرزا حسین نوری؛ آیت الله بروجردی؛ نسخه‌های خطی؛ کتابهای چاپی.

**Book Index of Mirzā Ali Behzādī's Library
(Descendant of 'Allāmeḥ Muḥaddith Nūrī)
and the Purchase Document of the Library by
Grand Ayatullāh Borujerdī (RA)**

Tayyaba Hajbagarian

Abstract: The following article introduces the library of Mirzā Ali Behzādī (a Descendant of Allāmeḥ Muḥaddith Nūrī), and the purchase document of this library by Grand Ayatollah Borujerdī and a list prepared for this purpose. A significant part of the books in this library belonged to the personal library of Allāmeḥ Mirzā Hussein Muḥaddith Nūrī, which was with Behzādī. These books are either sealed with his seal, or written in his handwriting, or Nūrī's works and compositions. Also, there are works written by Sheikh Faḍlullāh Nūrī (son-in-law of Allāmah Muḥaddith) or stamped with his seal in this collection. Behzādī's library consists of 972 volumes of handwritten and printed books, which in 1375 A.H. were bought by Ayatollah Borujerdī for twenty thousand tomans. The mentioned list and document are kept in the manuscripts section of Ayatollah Borujerdī Library (No. 4384).

Keywords: Library; Mirzā Ali Behzādī; Mirzā Hussein Nūrī; Ayatollah Borujerdī; Manuscripts; Printed Books.

مقدمه

در تمدن اسلامی، رشد علم و دانش رابطه مستقیمی با توسعه کتابخانه‌ها و دسترسی به منابع علمی دارد. به طوری که می‌توان گفت: در دوران تمدن اسلامی دو دوره کلی و بارز وجود دارد، دوران رشد و شکوفایی علم و دانش در این تمدن، که باعث به وجود آمدن کتابخانه‌های بسیار بزرگ و کاملی شد که به کمک دانشمندان و محققان آن زمان به وجود آمدند و دیگر دوره افول که در این دوره به دلایل مختلفی از جمله عوامل درونی و بیرونی، افول علم و دانش و در کنار آن کم‌رنگ شدن نقش کتابخانه‌ها در جهان اسلام را می‌توان شاهد بود (عباسی و علیادونیقی، ۱۳۸۴). یکی از خدمات صادقانه علمای شیعه و اساتید و سردمداران حوزه‌های علمیه، علاوه بر استفاده و بهره‌مندی از آثار علمای سلف، حفاظت و صیانت از آنهاست؛ لذا نقش برجسته آنان و خدمات ارزنده‌ای که در حوزه‌های مختلف فرهنگی انجام داده‌اند، در پیدایش و گسترش علوم اسلامی و بالطبع آن توسعه کتابخانه‌ها امری مشهود است. به عبارتی دیگر، یکی از رایج‌ترین اموری که علما به آن اهتمام داشتند، تأسیس کتابخانه؛ تهیه و گردآوری کتاب؛ اهتمام در استنساخ، ترجمه و تصحیح متون و میراث کهن؛ حمایت از تألیف؛ و تشویق و تبلیغ در نشر آثار علمی بوده است. این مقاله که به منظور معرفی فهرست بخشی از کتابخانه علامه محدث نوری، عالم و محدث بزرگ قرن سیزدهم، تدوین شده، می‌تواند بیانگر اهتمام و توجه ایشان در تهیه و گردآوری، حفاظت و صیانت از کتاب و آثار علمای سلف، و به دنبال آن تیزبینی و مذاقه‌گری آیت‌الله بروجردی، عالم بزرگ قرن چهاردهم، نیز در همان زمینه باشد. هر دو عالم مذکور در عصر خود خدمات ارزنده‌ای در زمینه کتاب و کتابداری و کتابخانه‌ها داشته‌اند.

علامه محدث نوری

علامه میرزا حسین نوری (۱۲۵۴ - ۱۳۲۰ ق)، در خاندانی رشد کرد، که از آن خاندان، عالمان بزرگی برخوردار بوده‌اند. پدر بزرگوارش، میرزا محمدتقی بن علی محمد نوری مازندرانی (۱۲۰۱ - ۱۲۶۳ ق)، از فحول علما و مجتهدین و رؤسای مذهبی وقت بود. البته شهرت غالب آن خاندان، بجا و بحق، تحت الشعاع شهرت علامه «محدث نوری» قرار گرفت (صفاخواه و طالعی، ۱۳۷۸، ص ۵۸). نوری میان علما به «خاتم المحدثین» لقب یافت؛ و استادش، میرزای بزرگ شیرازی در تقریظی بر کتاب «بدر مشعشع مرحوم محدث نوری» او را علامه زمان و نادره دوران نامید. ایشان در میان خواص به علامه نوری؛ میرزای نوری؛ محدث نوری و حاجی نوری ملقب بود. شیخ فضل‌الله نوری، خواهرزاده و داماد میرزا حسین نوری است.

میرزای نوری، دانشمندی است که در زمان خودش بهترین حدیث‌شناس و پربکارترین پژوهشگر و سندشناس متبحر بوده و آثار زیادی از خود به یادگار گذاشته است. شیخ آقابزرگ تهرانی در این باره

می‌نویسد: «هرکس با چشم باز و با در نظر گرفتن شرایط، به آثار خطیر نوری نظر کند، آثاری که در آنها دقت و تحقیق موج می‌زند، شک و تردید نخواهد کرد که او مؤید به روح القدس بود» (همان، ص، ۵۴۹).

در مهمترین اثر محدث نوری که یک دوره دایرةالمعارف روایی به نام «مستدرک الوسائل مستنبط المسائل» است حدود بیست و سه هزار حدیث چهارده معصوم جمع‌آوری شده است. شیخ الشریعه اصفهانی در مورد آن می‌گوید: «کلنا عیالاً علی النوری» یعنی ما همه نان خور نوری هستیم (محدث نوری، ۱۴۰۰ ق. ص ۲۴۶) و آقابزرگ تهرانی می‌نویسد: «قلم به دستان و تاریخ‌نویسان نمی‌توانند به او توجه نکرده و از بزرگواری و فضلش سخن نگویند. او به خود فرض و واجب کرده بود که در خدمت دانش باشد، هم و غمی جز فحص و بحث و کاری جز تتبع و تحقیق نداشت ... گویی خدا او را خلق کرده بود که آثار باقی مانده اهل بین را حفظ کند و از گزند روزگاران در امان داد» (آقابزرگ تهرانی، ۱۴۰۴، ج ۲، ص ۵۴۵).

میرزای نوری برای اینکه بتواند مستدرک الوسائل را بنویسد به خیلی از کتاب‌ها احتیاج داشت. به همین خاطر و دیگر جهات سیر و سفرهای زیادی داشته و از کتابخانه‌های بسیاری دیدن کرده است. او از این جهت و جهات دیگر، به سلف صالح خود مرحوم میرزا عبدالله افندی اصفهانی صاحب کتاب «ریاض العلماء» شباهت دارد (طالعی، ۱۳۸۳). برای نمونه در خاتمه مستدرک الوسائل از برخی کتاب‌های کفعمی یاد می‌کند که از کم و کیفشان خبری نداریم جز آن که میرزا عبدالله افندی یکی از آنها را دیده و محدث نوری در خاتمه مستدرک الوسائل بخش‌هایی از آنها را نقل کرده است (مقدمه حکیم بر صحیفه سجادیه، ۱۳۹۳، ص ۱۲۶).^۱ نقل شده است میرزای نوری، موفق شد سه کتابخانه بزرگ ترتیب دهد، یکی در تهران و دیگری در هندوستان و سومی در نجف اشرف که هر کدام دارای کتاب‌های نفیس و نادر بودند (زیدان، ۱۹۸۳ م، ج ۲، ص ۴۹۰).

شیخ جعفر خلیلی، محقق عراقی است مؤلف کتاب «موسوعة العتبة المقدسة»، ضمن مجلد هفتم در مقاله «مکتبات النجف: القديمة والحديثة» می‌نویسد: «کتابخانه حاج میرزا حسین نوری، ... تألیفات زیادی در موضوعات مختلف دارد و برای این فراوانی معرفت و ارزش تألیفات، مجموعه ارزشمندی از کتاب‌ها در زمینه‌های مختلف، ضرورت دارد... دایرة کتابخانه محدث نوری وسعت داشت، به گونه‌ای که نظرها را به خود جلب کرده بود. در مورد علاقه او به جمع کتاب‌ها و استنساخ و جمع آنها از نقاط مختلف داستان‌های فراوانی موجود است. محدث نوری، با فضیلت علمی و احاطه گسترده، مرجعی برای حل مشکلات علمی بوده و در کنار آن، کتابخانه‌اش با گردآوری مصادر

۱. (خاتمه مستدرک اوسائل، ج ۲، ص ۴۱۵. نسبة الیه الکفعمی فی بعض مجامیعه)، ج ۳ ص ۵۸ (کما ذکره الکفعمی فی بعض مجامیعه).

و کتب کمیاب نیز در زمینه‌های مختلف، مرجعیتی برای تحقیقات اهل علم یافت» (خلیلی، ۱۴۰۷ق. ج ۷، ص ۲۸۰-۲۸۱). کتابخانه‌ای که نوری در نجف داشته در ایران و عراق آن روز بی‌نظیر بوده است (فرهنگ معین، بخش اعلام، مدخل نوری). شیخ آقابزرگ تهرانی در این رابطه متأسف است که نمی‌داند این گنجینه بی‌مانند بعد از وفات نوری چه شد (امین، ۱۳۶۳ق.، ج ۶، ص ۱۴۳)؛ علی‌اکبر دهخدا ذیل مدخل «حسین نوری» به نقل از قزوینی می‌نویسد: «صاحب ترجمه، کتابخانه جامع و معتبری داشت که در ایران و عراق عرب، نظیر آن در کمیت و کیفیت، گویا یافت نمی‌شد. ولی بعد از وفات او به کلی متفرق شد... بسیاری از کتب نفیسه نادره او را در شش سال قبل که راقم این سطور (قزوینی) به ایران مراجعت نمودم، نزد مرحوم آقاضیاء‌الدین نوری، پسر مرحوم شیخ فضل‌الله نوری (نوه محدث نوری) دیدم، ولی بعد از وفات او معلوم نشد عاقبت آن کتب به کجا انجامید» (دهخدا ۱۳۷۷، ج ۶، ص ۷۹۶۸)؛ احمد منزوی کتابشناس معاصر، در تكملة‌ای که بر کتاب ادبیات استوری نگاشته است، پس از بیان شرح حال مختصر محدث نوری، در مورد کتابخانه ایشان می‌نویسد: «به نوشته بامداد ۱/۴۳۰، کتابخانه او از لحاظ شماره نسخه‌های کمیاب در عراق نظیر نداشته است. اما پس از مرگ وی، به جای دیگر منتقل و پراکنده شد و برابر نوشته همایون فرخ، او تمام کتاب‌های اخبار شیعی را که پس از مجلسی نگاشته شده بود، گردآوری کرده بود. بخشی از کتاب‌های او امروز در کتابخانه عمومی قم می‌باشد (استوری ۱۳۶۲، ج ۲، ص ۱۰۰۳). جرجی زیدان، تاریخ‌نگار و نویسنده لبنانی، در عظمت کتابخانه نجف می‌نویسد: «در نجف، کتابخانه‌ای است که به نام کتابخانه میرزا حسین نوری نامیده می‌شود و در آن کتابخانه، نسخه‌های متعدد بسیار ارزشمند در علوم و فنون مختلف وجود دارد که همه خطی و کمیاب هستند» (زیدان، ۱۹۸۳م.، ج ۴، ص ۱۲۹).

نوری، بخشی از این کار را توسط مکاتبه و ارتباط علمی با شخصیت‌های بزرگ شیعی انجام داده است. وی با علمای دیگری که به دنبال یافتن کتب قدیمی و شیعی بودند، همکاری کرده و در گردآوری و ثبت و ضبط کتاب‌های شیعی همت والایی داشته است. این مسأله از مکاتبات نوری که امروزه برجای مانده به خوبی روشن می‌گردد. عمده این نامه‌ها در مورد پیدا شدن یا نشدن یک کتاب مهم، ارسال یا دریافت یک کتاب، استنساخ یا خرید و در نهایت کیفیت تحصیل آنهاست که سندی آشکار برای زحمات شبانه روزی او جهت حفظ میراث علمی شیعه است.

بیشترین نامه‌هایی که از علامه نوری در دست است و حکایت از مرادوات علمی او با علمای بزرگ و تلاش در دسترسی به آثار شیعی دارد، مکاتبات او با میرحامد حسین، علامه بزرگ هند، و صاحب موسوعه عظیم «عقبات الانوار» است. در این نامه‌ها انواع گفتگوها پیرامون تحصیل، استنساخ، خرید، ارسال، دریافت، درخواست، یا شکوه و گلایه در عدم دسترسی به کتاب در پی تلاش و مزارت‌های بسیار او به چشم می‌خورد. همچنین از این مکاتبات و دیگر مرادوات او می‌توان استنباط کرد او نقش مؤثری در تدوین و تکمیل کتاب «عقبات الانوار» داشته و گویا تهیه بسیاری از منابع و متون کهنی که در

تدوین و تکمیل این اثر لازم و مؤثر بوده، ایشان تهیه و ارسال می کرده است.

مکاتبات متعدد نوری با میرحامد حسین، که در پژوهش های پیشین معرفی شده (نک: مختاری، ۱۳۹۰، ج ۱، ص ۵۲۴-۵۳۹؛ طالعی، ۱۳۸۳) یا بیان بزرگان و دانشمندان پیرامون محدث نوری (نک: صفاخواه و طالعی، ۱۳۷۸، ص ۲۶۷-۳۵۵)، علاوه بر نقش و تلاش او در تدوین کتاب عبقات، همت او در تهیه آثار علمی شیعی و زحمات عجیبی که در این راه متحمل شده است را بیانگر است. از مکتوبات نوری با میرحامد حسین، اهمیت برخی کتاب ها و پیگیری های مستمر برای دسترسی به آنها واضح است و گاهی موضوع یک کتاب در چندین نامه متعدد تکرار شده است.

کتابخانه نوری

محدث نوری، کتابشناسی بوده است که طی سالیان دراز حیات علمی خویش، مجموعه ای کم نظیر از آثار مورد نیاز در مطالعات علمی و اسلامی خود فراهم آورده بود در سال ۱۲۹۷ق. فهرستی برای آنها نوشته است، در این فهرست که براساس حروف الفبا مرتب شده کتاب های چاپی و خطی با نشان «چاپی» و «خطی» مشخص شده اند. اصل فهرست دستنویس نوری در دسترس نیست؛ اما سید مهدی گلستانه اصفهانی، که از قرار نوشته خود در نجف با نوری آشنا و مأنوس بوده و سپس با او در مشهد دیدار کرده، نسخه ای از روی فهرست نوری استنساخ کرده است. این نسخه که سابق جزو موجودی کتابخانه مسجد اعظم بوده و به شماره ۳۰۹۱ معرفی شده بود، مفقود شده و امروزه در دسترس نیست، اما از آنجا که ارزش و اهمیت این نسخه بر پژوهشگران این حوزه شناخته شده بوده متن کامل این فهرست، در کتاب «آشنایی با چند نسخه خطی» (نک: مدرسی طباطبایی، ۱۳۵۵، ص ۱۲۹-۱۵۴) بازنویسی و چاپ شده است. طبق این فهرست، مجموعه کتابخانه نوری در سال ۱۲۹۷ق. مشتمل بر بیش از ۵۵۰ عنوان کتاب خطی و چاپی بوده است. مرحوم نوری تا سال ۱۳۲۰ق. در قید حیات بوده و طبعاً کتاب هایی که طی ۲۳ سال آخر عمرش به مجموعه اضافه شده در این فهرست نیست.

همانطور که اشاره شد، افراد زیادی در وصف کتابخانه محدث نوری گفته اند و از سرانجام این کتابخانه اظهار بی اطلاعی کرده اند، اما آنچه مشخص است این کتابخانه در خاندان نوری و نزد فرزندان او که غالباً اهل علم و فضل بودند نسل به نسل منتقل شده است. بخشی از کتابخانه نوری در نجف اشرف، به دامادش شیخ فضل الله نوری رسیده که به ایران منتقل شده و نزد پسر شیخ فضل الله مشاهده شده است. از قزوینی نقل شده: «... بسیاری از کتب نفیسه نادره او را در شش سال قبل که راقم این سطور (قزوینی) به ایران مراجعت نمودم، نزد مرحوم آقا ضیاء الدین نوری، پسر مرحوم شیخ فضل الله نوری (نوه محدث نوری) دیدم، ولی بعد از وفات او معلوم نشد عاقبت آن کتب به کجا انجامید» (دهخدا، ۱۳۷۷، ج ۶، ص ۷۹۶۸). اما بخشی از این کتابخانه در مجموعه شخصی علی

بهزادی، از دیگر نوادگان مرحوم نوری، موجود بوده است.

علی بهزادی

میرزا علی بن میرزا محمد بهزادی، نوه پسر میرزای نوری است. شجره بهزادی ها منشعب از علی محمد مستوفی است که وی دارای هفت پسر و دو دختر بود. اولین پسر این خانواده محمد تقی علامه نوری و پدر میرزا حسین نوری است. حاج میرزا حسین نوری، یک پسر و چهار دختر به نام های: محمد بهزادی، سکینه، فاطمه، موجول، و آغازاده بهزادی داشته است. محمد که تنها پسر میرزا حسین نوری است دارای چهار پسر و دو دختر بوده و میرزا علی بهزادی اولین پسر این خانواده است. علی که نوه پسر میرزا حسین نوری است با صدیقه خانم، نوه دختری علامه نوری ازدواج کرده و دارای دو پسر و دو دختر بوده اند (بهزادی، ۱۳۱۹، ص ۱۰). مؤلف مکارم الآثار در این مورد می نویسد: «مرحوم محدث نوری، فرزندی داشته به نام میرزا محمد، و فرزند او میرزا علی بوده، که این میرزا علی روایت می کند از شیخ مهدی بن ملاعلی اکبر قمی به اجازه ای که در تاریخ آن ۶ ربیع الثانی ۱۳۴۲ می باشد، چنانکه در الذریعه ۲۸/۱۱ فرموده است.» (معلم حبیب آبادی، ۱۳۶۴، ج ۵، ص ۱۴۷۱). ظاهراً این میرزا علی بهزادی، مدتی از شاگردان و مریدان آیت الله بروجردی بوده است. استاد عبدالحسین طالعی از استادش مرحوم عبدالحسین حائری، کتابشناس و نسخه پژوه معاصر، نقل می کند که آقای حائری می فرمودند: «ما زمانی که درس آقای بروجردی می رفتیم یک میرزا علی بهزادی داشتیم که هم درس ما بود و آقای بروجردی خیلی به ایشان احترام می کرد به عنوان این که به ایشان می گفت شما استادزاده ای. و آقای بروجردی به کمک میرزا علی بهزادی توانست بسیاری از نسخه های خطی کتابخانه محدث نوری را خریداری کند. آقای حائری می گفتند: من میرزا علی بهزادی را زمان درس یادم هست و بعد از آن نمی دانم کجا رفت و به چه کاری مشغول شد.» (طالعی، ۱۳۹۴).

آیت الله بروجردی و خرید کتابخانه بهزادی

آیت الله بروجردی که از ارزش و اهمیت مجموعه آقای بهزادی آگاهی داشتند در صدد خرید این کتابخانه درآمده اند. اسناد و مکاتبات موجود حکایت از آن دارد که پیگیری های زیادی توسط معظم له صورت گرفته تا توانسته این کتابخانه را خریداری کند. ایشان موضوع خرید کتابخانه را به سید مصطفی صفایی خوانساری واگذار می کند. صفایی خوانساری، از اصحاب خاص و اعضای استفتاء آیت الله بروجردی بودند، که علاوه بر معتمد در مسائل مربوط به دین و امور طلاب، مورد اعتماد آیت الله بروجردی در مسأله خرید و تأیید کتاب و نسخ خطی و برخی دیگر از امورات فرهنگی نیز بوده است. در بخشی از نامه ها و مکاتبات رد و بدل شده بین آیت الله بروجردی و صفایی خوانساری مشهود است که بروجردی این کتابخانه را برای نجف منظور داشته و دو بار از صفایی درخواست می کند معامله خرید کتابخانه آقای بهزادی را قطعی کند.

نامه‌ای که آیت‌الله بروجردی در تاریخ ۹ صفر ۱۳۷۵ به مرحوم صفایی نگاشته و ادامه این گفتگورا خارج از حوصله و مجال خود دانسته‌اند بدین شرح است: «بسم الله الرحمن الرحيم. جناب مستطاب حجة الاسلام آقای آسید مصطفی خوانساری (دامت برکاته) به عرض می‌رساند در موضوع معامله‌ای که با آقای بهزادی کرده‌اید من همه روزه گرفتار مکاتبه [با] او هستم. جناب عالی مورد اطمینان من بودید و هستید و به شما ارجاع نمودم. اگر معامله قطعی نموده‌اید با همراهی جناب آقای کوشان پور ورقه قطعی معامله را از محاضر رسمی دریافت دارید که قطعه مکاتبه با حقیر بشود. و الا وجه مرا بگیرید، بدهید و معامله را اقاله کنید و کتاب‌های را به ایشان مسترد دارید. حقیر مجال و حوصله این معنی ندارم. به علاوه کتب باید به نجف اشرف حمل و مورد استفاده قرار بگیرد. هر چه زودتر نتیجه را به حقیر ابلاغ نمائید.»

بسم الله الرحمن الرحيم
 جناب مستطاب حجة الاسلام آیت الله العظمی مصطفی خوسف ری دادگاه
 بعضی مسائل در موضوع معامله که با آقای بهزادی کرده‌اید
 من هم روزه گرفتار مکاتبه درستم جناب عالی مورد اطمینان من بودید و هستید و به شما ارجاع نمودم اگر معامله قطعی نموده‌اید با همراهی جناب آقای کوشان پور ورقه قطعی معامله را از محاضر رسمی دریافت دارید که قطعه مکاتبه با حقیر بشود و الا وجه مرا بگیرید بدهید و معامله را اقاله کنید و کتاب‌های را به ایشان مسترد دارید هر چه زودتر نتیجه را به حقیر ابلاغ نمائید
 این معنی را ندارم علاوه کتب باید به نجف اشرف حمل و مورد استفاده قرار بگیرد هر چه زودتر نتیجه را به حقیر ابلاغ نمائید
 نامه و السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته و صفر ۱۳۷۵
 حسین صفایی

نامه آیت‌الله العظمی بروجردی به آیت‌الله صفایی خوانساری، پیرامون خرید کتابخانه میرزا علی بهزادی، صفایی نامه، ص ۵۱۸.

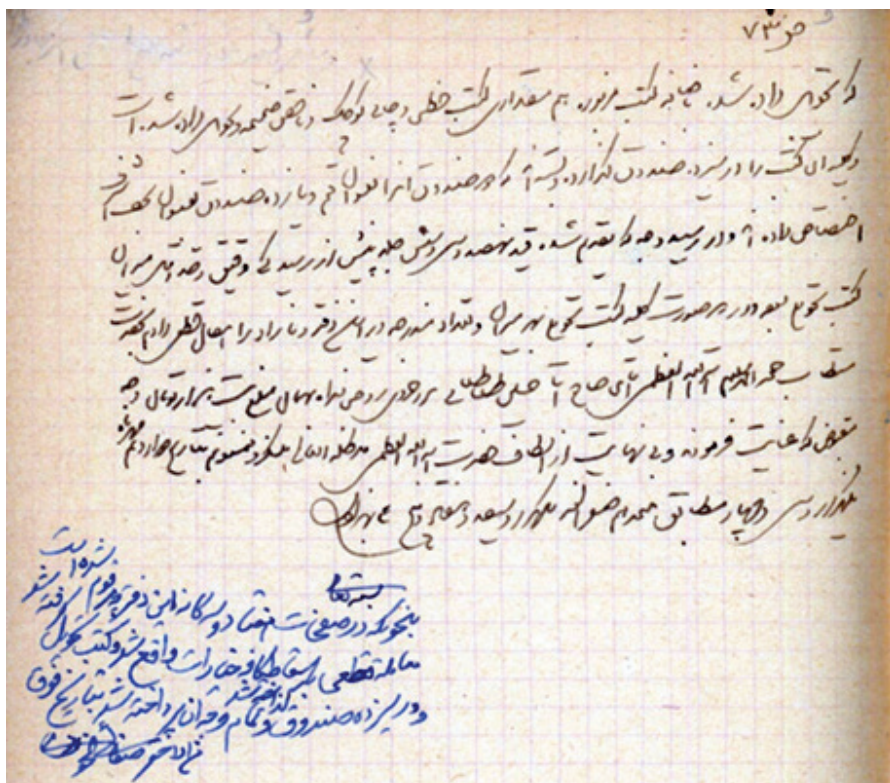
و در نامه دیگر آیت الله بروجردی خطاب به صفایی درخواست ثبت سند خرید این کتابخانه را در دفتر خود دارند بدین مضمون: «بسم الله الرحمن الرحيم. جناب مستطاب حجة الاسلام آقای آسید مصطفی صفائی خوانساری (دامت برکاته) به عرض می‌رساند، در موضوع کتبی که از آقای بهزادى جهت حقیر خریدارى نموده‌اید و مبلغ بیست هزار تومان وجه تمام آنها را اعم از کتب خطی و چاپی پرداخته‌اید، رسید آن را گرفته و به دفتر حقیر رد کنید که ثبت و ضبط نمایند. والسلام علیکم ورحمة اله و برکاته».

بسم الله الرحمن الرحيم
 جناب مستطاب حجة الاسلام آقا آسید مصطفی صفائی صاحب کتبی
 میرزا علی بهزادى در موضوع کتبی که از آقا بهزادى جهت
 خریدارى نموده‌اید مبلغ بیست هزار تومان وجه تمام آنها را اعم از
 کتب خطی و چاپی پرداخته‌اید، رسید آن را گرفته و به دفتر حقیر رد کنید
 که ثبت و ضبط نمایند. والسلام علیکم ورحمة اله و برکاته

نامه دیگری از آیت الله العظمی بروجردی به آیت الله صفایی خوانساری، پیرامون خرید کتابخانه میرزا علی بهزادى، (صفایی نامه، ص ۵۲۲).

تا اینکه ۹ روز بعد از نامه تقریباً شکایت آمیز آیت الله بروجردی، یعنی در تاریخ ۱۸ صفر ۱۳۷۵ این کتابخانه خریداری شده است. مرحوم صفایی سیاهه‌ای از منابع این کتابخانه را تهیه نموده که در ۷۳ صفحه تنظیم شده و به مبلغ ۲۰ هزار تومان قیمت گذاری شده است، در برگ آخر بهزادى یادداشتی مبنی بر فروش آنها به آیت الله بروجردى نگاشته و ذیل آن تأییدیه آقای صفایی خوانساری نیز آمده است.

یادداشت بهزادی: «جمع کلیه مجلدات صفحات این دفتر که از یک شروع شده و به هفتاد و یک ختم شده نهصد و هفتاد و دو جلد می باشد که تحویل داده شد. باضافه کتب مزبور هم مقداری کتب خطی و چاپی کوچک و ناقص ضمیمه و تحویل داده شده است. و کلیه این کتب را در سیزده صندوق گذارده و بسته اند که دو صندوق آن را بعنوان قم و یازده صندوق بعنوان نجف اشرف اختصاص داده اند. رسید وجه که تقدیم شده قید نهصد و سی و شش جلد پیش از رسیدگی دقیق و حداقل میزان کتب تحویلی بوده و در هر صورت کلیه کتب تحویلی بهر میزان و تعداد مندرجه در این دفتر و مازاد را ایصال قطعی دادم بحضرت مستطاب حجة الاسلام آية الله العظمی آقای حاج آقا حسین طباطبایی بروجردی روحی فداه بهمان مبلغ بیست هزار تومان وجه مقبوض که عنایت فرمودند و بی نهایت از الطاف حضرت آية الله العظمی مدظله العالی مشتکر و ممنونم. بتاريخ دوازدهم مهرماه یکهزار و [سیصد] سی و چهار مطابق هجدهم صفر المظفر یکهزار و سیصد و هفتاد و پنج. علی بهزادی» (مسجد اعظم، نسخه خطی، ش. ۴۳۸۴، ص ۷۳). و ادامه تأییدیه آقای صفایی خوانساری آمده است: «بسمه تعالی. بنحویکه در صفحات هفتاد و سه گانه این دفترچه مرقوم شده است، معامله قطعی باسقاط کافه خیارات واقع شد و کتب تحویل گرفته شد و در سیزده صندوق گذاشته شد و تمام وجه آن پرداخته شد بتاريخ فوق. من الاحقر صفائی الاخونساری».

یادداشت میرزا علی بهزادی پیرامون فروش کتابخانه به آیت الله بروجردی و تأییدیه مرحوم صفایی خوانساری (کتابخانه مسجد اعظم، نسخه خطی، ش. ۴۳۸۴، برگ آخر).

فهرست کتابخانه بهزادی

امروزه دفتری که فهرست کتابخانه بهزادی در آن نگاشته شده با عنوان «فهرست کتب آقای علی بهزادی در خزانه کتب خودشان» مشتمل بر کتب علمی و ریاضی و طبی و فقیه و اصول و سایر الکتب» به شماره ۴۳۸۴ در کتابخانه مسجد اعظم نگهداری می شود که متن فهرست در ادامه خواهد آمد. این فهرست که براساس حروف الفبا مرتب شده، مشتمل بر ۹۷۲ جلد کتاب چاپی و خطی است، حدود ۲۰۰ عنوان این منابع چاپی و الباقی خطی است. مقابل تعدادی از کتاب ها، به ویژه خطی ها عبارت «از کتابخانه مرحوم حاجی نوری» درج شده است. تقریباً مقابل چهل عنوان کتاب این عبارت آمده است. علاوه بر آن در مقابل بخشی از منابع این کتابخانه یادداشت «کتابخانه مرحوم آشتیانی» نیز به چشم می خورد.

اما از دیگر ویژگی های این فهرست، تألیفات محدث نوری و کتاب هایی است که استنساخ یا حاشیه به خط ایشان شده و بیش از صد عنوان را شامل می شود که در سیاهه تهیه شده به خط نوری اشاره و توجه شده است. علاوه بر آن نسخه های اصل و به خط مؤلف، حاشیه و تصحیح شده توسط علمایی چون شیخ صدوق، شهید ثانی، علامه مجلسی، میرجمال الدین محدث، سیوطی و غیره در این فهرست به چشم می خورد. در سیاهه ای که به جهت خرید کتابخانه توسط آیت الله بروجردی تهیه کرده اند، عنوان کتاب، نام مؤلف، خطی یا چاپی بودن کتاب، زبان، و ثبت و ویژگی های خاص آن درج شده است، که این ویژگی های خاص بیانگر ارزش و اهمیت والای این کتابخانه است. در ادامه این نوشتار کل سیاهه کتابخانه میرزا علی بهزادی، طبق حروف الفبا و به همان ترتیبی که در دفتر فهرست آمده، معرفی شده است. همانطور که دو سند مذکور نوشته شده آیت الله بروجردی این منابع را به منظور کتابخانه مدرسه نجف خریداری نموده است، اما ظاهراً کتابها (یا بخشی از کتابها) به نجف منتقل نشده است و بخشی از آنها امروزه در کتابخانه شخصی آیت الله بروجردی نگهداری می شود. لازم به ذکر است کتابخانه شخصی معظم له به کتابخانه مسجد اعظم منتقل شده است.

اما اطلاعاتی که امروزه از منابع کتابخانه مدرسه نجف (مدرسه آیت الله بروجردی) در دست است و نگارنده در آن مورد آگاهی دارد، ۳۲۰ عنوان نسخه خطی است که در سال ۱۳۸۷ توسط سیدجعفر اشکوری فهرست و در دو جلد منتشر شده است. مقایسه جامع و جز به جز بین فهرست اشکوری و سیاهه تهیه شده از کتابخانه بهزادی صورت نگرفت اما با یک بررسی کلی کمتر از ده عنوان از نسخه های فهرست شده توسط اشکوری، مشخصات کتابخانه مرحوم نوری را دارند و گزارشی که سیدجعفر اشکوری در سال ۱۳۸۷ در مورد کتابخانه مدرسه نجف نوشته اند بدین شرح است: «بخشی از مدرسه علمیه نجف به کتابخانه اختصاص داده شده بود که آیه الله فقیه [بروجردی] مجموعه ای از کتاب های شخصی خود را بدانجا فرستادند.... این کتابخانه به گونه ای پیش رفت

که در شمار یکی از بهترین کتابخانه‌های نجف به حساب آمد. بین سالهای ۱۴۰۸-۱۴۱۰ قمری به بهانه توسعه حرم شریف علوی، بسیاری از مراکز علمی و مدارس از بین رفته و بخشی از این مدرسه نیز در همان خرابی‌ها از بین رفت و کتابخانه زیر خروارها خاک مدفون شد. اما به همت مردی از تبار کاشف‌الغطاء؛ جناب حاج شیخ شریف کاشف‌الغطاء بخشی از کتاب‌های خطی این کتابخانه از ویرانی نجات یافت و عمده آنها از زیر آوار درآمد و بیش از ۱۰۰۰ نسخه آن نزد حاج شریف نگهداری می‌شود. در سال ۱۴۲۸ق. که توفیق دیدار برای اینجانب و والد معظم نصیب شد ۳۲۰ عنوان آن عکسبرداری و فهرست‌نویسی شده است» (حسینی اشکوری، ۱۳۸۷، ج ۱، ص ۵).

عمده کتابهایی که در فهرست کتابخانه مدرسه نجف معرفی شده است، متعلق به کتابخانه مرحوم محمد حسین اقبال است که آیت‌الله بروجردی این مجموعه را به منظور غنی‌سازی کتابخانه مدرسه نجف نیز خریداری و منتقل نموده است و امروزه تصویر این ۳۲۰ عنوان نسخه در کتابخانه آیت‌الله العظمی بروجردی (کتابخانه مسجد اعظم قم) موجود و قابل ارائه به پژوهشگران است.

همانطور که اشاره شد بین نسخه‌های فهرست شده از کتابخانه نجف، کتاب‌های نوری کمتر به چشم می‌خورد و گویا کتابهای خریداری شده از نوری طبق نظر آیت‌الله بروجردی به طور کامل به کتابخانه مدرسه نجف منتقل نشده یا آنکه معظم‌له در مورد آنها تجدید نظر کرده‌اند. از سویی دیگر، طبق گزارش اشکوری، هفتصد نسخه خطی این کتابخانه معرفی و فهرست نشده و ممکن است بخشی از آنها متعلق به کتابخانه نوری باشد. اما کتابخانه شخصی آیت‌الله بروجردی در قم مشتمل بر بیش از ۶۰۰ عنوان نسخه خطی بوده که توسط استاد سیداحمد اشکوری فهرست و در دو مجلد منتشر شده است، با بررسی نسخه‌های موجود تعداد قابل توجهی (حدود ۱۰۰ عنوان) از این ششصد عنوان، همان نسخه‌های کتابخانه بهزادی است و مهر و یادداشت کتابخانه نوری را دارند. برخی از آنها بررسی و با مشخصات ثبت شده در دفتر فروش بهزادی تطبیق داده شد و در فهرستی که در ادامه خواهد آمد با علامت ستاره (*) مشخص شده‌اند. در حال حاضر نسخه‌های خطی کتابخانه شخصی آیت‌الله بروجردی نیز در کتابخانه مسجد اعظم نگهداری می‌شود.

فهرست کتابخانه میرزا علی بهزادى

- اندرزننامه، در اخلاق. خطی؛ فارسی؛ از کتابخانه مرحوم حاجی نوری.
- ابرام النقض، فی مفطریه الدخان. خطی؛ عربی؛ از کتابخانه علامه نوری.
- اطباء و الذهب، فی الامثال و الحكم. خطی؛ عربی؛ خط و کاغذ اعلاء.
- اربعین، فی شرح اربعین حدیث. للشیخ بهایی؛ خطی؛ عربی؛ بخط مصنف.
- ازهاد العروس فی اخبار الجیوش. لجلال الدین سیوطی؛ خطی؛ عربی؛ به خط منصف.
- اعتقادات فی اصول عقاید الشیعه. للصدوق؛ خطی؛ عربی؛ بخط مصنف.
- اختیارات بدیعی، در خواص ادیه مفرده. للحاج زین العابدین؛ خطی؛ فارسی؛ در ۷۷۰ تصنیف و نوشته شده توسط زین العابدین.
- اشارات فی الفلسفه. بوعلی سینا؛ خطی؛ عربی؛ در ۶۰۰ نوشته شده و در ۶۹۳ قرائت و تصحیح شده. مشتمل بر حواشی به خط مؤلف و جمعی از محققین.
- اجاره، فی احکام اجاره. حاج میرزا حبیب الله؛ خطی؛ عربی.
- * اقبال فی الادعیه. سید بن طاوس؛ خطی؛ عربی؛ در ۱۱۰۳ نوشته شده و از طرف محمد مقیم بن غلامعلی تصحیح و مقابله شده.
- احکام نجوم و ستاره‌ها. از عمر خیام؛ خطی؛ فارسی؛ نسخه کهنه قدیمی
- احکام کواکب، اثار ستاره‌ها و طالع؛ خطی؛ از عمر خیام یا حکیم کوشیار؛ در ۸۷۲ نوشته شده؛ نسخه کهنه قدیمی اصل.
- فی النحو شرح الفیه. ابن عقیل؛ خطی؛ عربی.
- اثولوجیا (القول فی الربوبیه) در ماوراء طبیعت. لارسطاطالیس؛ خطی؛ عربی؛ تفسیر پرفوریوس یونانی، مترجم عبدالملک حمصنی؛ خطی؛ عربی؛ مدیل بمقاله... از شفا در برهان و منطق.
- الزهراء فی شرح حالات سید النساء. للسید جمال الهاشمی؛ چاپی؛ عربی.
- * انوار الملکوت فی شرح الیاقوت فی الکلام؛ المتن لابی اسحق ابراهیم بن نوبخت، و الشرح للعلامه الحلی؛ خطی؛ مستکتب از نسخه... لصدیق دوم مجلسی که مرحوم حاجی نوری برای کتابخانه خود استکباب فرمودند.
- الحمل فی حرب الجمل. للشیخ المفید؛ چاپی؛ عربی.
- الزام النواصب فی ردّ النواصب. از یکنفر جدید الاسلام... لشیخ مفلح الدین بن حسن الصیمری؛ خطی؛ عربی؛ مدیل برساله یوحنا و شرح هدایة اثیرالدین در فلسفه.
- ایضاح السبل فی التعادل و التراجیح. للسید ابوطالب الزنجانی؛ چاپی.
- ارشاد الطالبین فی شرح نهج المسترشدین علامه. للفاضل المقداد؛ چاپی؛ طبع هند.
- احتجاج طبرسی فی الاستدلال من طرق الدیات و الاخبار. للشیخ الطبرسی؛ خطی؛ عربی؛ در ۱۰۷۳ نوشته شده. تصحیح و مقابله شده.
- احتجاج طبرسی (نسخه دیگر). للشیخ الطبرسی؛ خطی؛ عربی؛ کهنه ممتاز.
- اثبات الوصیه فی الامامة. لعلى بن حسین مسعودی؛ خطی؛ عربی؛ از کتابخانه مرحوم حاجی نوری طاب ثراه.
- ایساغوجی فی المنطق. خطی؛ در ۱۰۹۷ نوشته شده؛ عربی؛ ضمیمه فرائد برهانیه در تحقیق فوائد فناریه و

- رساله در فلسفه از برهان الدین. انوار قدسیه، فلسفه الهیه. لحاج آقا رضا همدانی؛ چاپ ایران.
- * اختیار فی اقوال الرجال. للشیخ عبدالعزیز الکشى؛ اخوان الصفا (دوره ۳ جلد)، فی علوم الناموسیه و غیرها؛ خطی عربی؛ در ۹۸۲ نوشته شده و از طرف سید محمد سبط شهید ثانی هدیه و تسجیل شده.
- اخبار مسلسلات. لابی محمد جعفر بن احمد بن علی؛ اسمعیل المصرى، فی شرح حالات اسمعیل؛ چاپ مذبیل برساله غایات و القاب در عروض و صفات الشیعه صدوق و اصلی از اصول اصحاب؟ کتاب؛ المؤمن حسین بن سعید اهوازی و رساله .... الاخوان صدوق و کتاب التمیحص و دو قطعه از ابن شاذان تمام این ذیل به خط مرحوم حاجی نوری طاب ثراه.
- اصول کافی، اخبار. لمحمد بن یعقوب الکلینی؛ خطی؛ عربی؛ با خط و کاغذ اعلا و مذهب.
- اصول کافی، اخبار. لمحمد بن یعقوب الکلینی؛ خطی؛ عربی؛ مصحح و مقابله شده شهید ثانی.
- ارشاد فی الفقه. للعلامه الحلی؛ خطی؛ عربی؛ در ۸۸۷ نوشته شده؛ مشتمل بر حواشی ابن فهد و متن خط ... بن محمد.
- ارشاد فی الفقه. للعلامه الحلی؛ خطی؛ عربی؛ در ۱۰۳۵ نوشته شده مصحح.
- * استبصار فی اخبار الفقه. للشیخ الطوسی؛ خطی؛ عربی؛ در ۱۰۸۸ نوشته شده.
- استبصار فی اخبار الفقه. للشیخ الطوسی؛ خطی؛ عربی؛ مصحح و مقابله شده از طرف علامه مجلسی و مذبیل بر اجازه بخط ایشان [بر] ملا صالح مازندرانی.
- ازاحه الشکوک فی لباس المشکوک. اشیاى؟؛ عربی.
- اسد الغابه فی معرفه الصحابه. لابن اثیر؛ چاپی؛ عربی؛ دوره ۵ جلدی چاپ مصر؛ شرح حال ۷۵۰۰ از صحابه.
- العرب قبل الاسلام (جلدین). لجرجى زیدان؛ چاپ مصر؛ عربی.
- انوار قدسیه، فلسفه الهیه. لحاج آقا رضا همدانی؛ چاپ ایران.
- اخوان الصفا (دوره ۳ جلد)، فی علوم الناموسیه و غیرها؛ لقطب الاقطاب محمد بن عبدالله؛ چاپ هند.
- اسمعیل المصرى، فی شرح حالات اسمعیل؛ چاپ مصر.
- اصل الاصول فی اصول الدین؛ لمحمد بن صفر استرآبادی؛ فارسی؛ چاپ ایران.
- اصل الانواع فی تکوین الحیوان و الانسان. للداروین؛ عربی؛ چاپ مصر.
- انسان العیون فی سیره الامین المامون (دوره سه جلدی). لبرهان الدین الحلی؛ عربی؛ چاپ مصر؛ فی هامشه السیره الجلیله.
- ارشاد فی الاخبار. للمفید؛ عربی؛ چاپ ایران.
- ابوهویه فی شخصیة ابی هویه. شرف الدین؛ چاپی؛ عربی؛ چاپ صیدا.
- اشهر قصص الحب. للسلامه موسی؛ عربی؛ چاپ مصر؛ مذبیل بکتاب قاده الفكر لظه حسین.
- اجود التقريرات (جلدین) فی اصول الفقه. للناینی؛ عربی؛ چاپ ایران.
- اشارات الاصول فی اصول الفقه. لکلباسی؛ عربی؛ چاپ ایران.
- انوار النعمانیة فی بیان النشأة الانسانیة. للجزایری؛ عربی؛ چاپ ایران.
- الهلال، ۵ سال و ۲ شماره، دو دوره تا ۱۹۳۹ میلادی. ۷ جلد فی التطور و الفلسفه و الشؤون الاجتماعیه لجرجى زیدان؛ عربی چاپ مصر.
- انیس العابدین فی الادعیه. لمحمد بن محمد خطیب؛

- خطى در ۹۸۲ نوشته شده. اشباه و النظائر فى النحو. للسيوطى؛ خطى؛ عربى؛ در ۱۲۵۰ق. نوشته شده.
- امالى مع الدريره فى علم الدرايه و الاخلاق. للصدوق الثانى؛ خطى؛ عربى؛ مصحح و مقابله شده حاجى نورى طاب ثراه.
- انوار التنزيل فى التفسير. للبيضاوى؛ خطى؛ عربى؛ مشتمل بر حواشى آقاجمال خونسارى.
- امالى الاخلاق، فى الاخلاق. لآبى على بن شيخ الطائفه؛ خطى؛ عربى؛ در ۹۸۱ نوشته شده به خط ابن يوسف بن محمد شاهى؛ مصحح و مقابله شده.
- اتقان فى علوم القرآن. لجلال الدين سيوطى؛ عربى؛ چاپ مصر.
- اسفار فى الفلسفه. لملاصدراى شيرازى؛ عربى؛ چاپ ايران.
- احتجاج فى الاخبار و الاحكام؛ لاحمد بن على بن طبرسى؛ عربى؛ چاپ طهران.
- اقرب الموارد (جلد اول). لسعيد الخدرى؛ عربى؛ چاپ مصر.
- اربعين، تحف العقول فى الاخبار. للمجلسى؛ عربى؛ چاپ ايران؛ مذيّل بخرايج و حرايج راوندى و منهاج النجاة فيض در يك جلد.
- احقاق الحق فى الامامه. لقاضى نورالله؛ عربى؛ چاپ ايران.
- اظهار الحق ردّ بر نصارى. للشيخ ابراهيم؛ عربى؛ چاپ ايران.
- امالى فى الاخلاق. للصدوق؛ عربى؛ خطى؛ قديمى.
- اكمال الدين و اتمام النعمه فى اصول العقايد. للصدوق؛ عربى؛ خطى در ۱۰۹۰ق. نوشته شده؛ مصحح و مقابله شده.
- بحار الانوار. جزء اول از ... ايمان و كفر؛ للعلامة المجلسى؛ خطى؛ در ۱۲۶۹ نوشته شده.
- بحار الانوار. جلد هفتم در امامت. للعلامة المجلسى؛ خطى؛ مشتمل بر حواشى از طرف حاجى نورى.
- بحار الانوار. جلد دوم در توحيد. للعلامة المجلسى؛ خطى؛ در ۱۰۷۷ بخط مؤلف.

- * بحار الانوار. جلد ششم؛ للعلامة المجلسي؛ خطي؛ برهان الفقه (جلدين) في الفقه. لسيد علي بحرالعلوم؛
 مشتمل برده مورد از خطوط مجلسي. عربي؛ چاپ ايران.
- بحار الانوار. جلد پنجم، قصص الانبياء. للعلامة المجلسي؛ خطي؛ مشتمل بر ۲۸۳ مورد خط مجلسي به
 شهادت حاجي نوري بحار الانوار جلد ۱۷؛ للعلامة المجلسي؛ خطي.
 بحار الانوار جلد ۱۸؛ طهارت؛ للعلامة المجلسي؛ چاپي؛
 مامقاني؛ خطي؛ عربي.
- تعدیل المیزان فی المنطق. لغياث الدين بن ملاصدراي؛
 خطي در ۹۴۸ نوشته شده؛ عربي.
 تفسير في تفسير الايات... لفرات بن ابراهيم في ۲۷۶؛
 خطي؛ عربي؛ حاجي نوري برای خود استکتاب فرمودند.
 تفسير تا سوره هل اتى. گویا از فيض است؛ خطي؛ عربي؛
 نسخه قديمي.
 تفسير نعماني بعضی آیات قرآن. نعماني؛ خطي؛ عربي؛
 حاجي نوري برای خود استکتاب فرمودند به خود آن
 بزرگوار.
 تفسير بعضی سور. للشيخ محمد حسين؛ چاپ ايران.
- تفسير آصفی، مختصر صافی. للفيض؛ عربي؛ چاپ
 ايران.
 تفسير كشاف. لزمخشري؛ خطي در ۸۸۷ نوشته شده؛
 عربي؛ مذهب با کاغذ اعلا.
 تفسير بیضاوی. للبيضاوی؛ خطي؛ عربي؛ بخط خوش
 میرجمال الدين محدث در ۱۰۳۵ تصحيح و مقابله شده.
 تفسير ابی الفتوح رازی. (دوره چهار جلد)؛ خطي؛ عربي؛
 حاجي نوري برای خود استکتاب فرمودند.
 تفسير محی الدين عربي. چاپي؛ عربي؛ چاپ مصر.
 تفسير مجمع البيان (جلد اول). چاپ ايران.
- بحار الانوار. جلد ششم؛ للعلامة المجلسي؛ خطي؛
 بحار الانوار. جلد پنجم، قصص الانبياء. للعلامة
 المجلسي؛ خطي؛ مشتمل بر ۲۸۳ مورد خط مجلسي به
 شهادت حاجي نوري بحار الانوار جلد ۱۷؛ للعلامة المجلسي؛ خطي.
 بحار الانوار جلد ۱۸؛ طهارت؛ للعلامة المجلسي؛ چاپي؛
 مامقاني؛ خطي؛ عربي.
 بدايع الاصول (۷ جلدی) في اصول الفقه. للحاج ميرزا
 حبيب الله؛ خطي؛ عربي؛ بخط مرحوم شيخ مرتضى
 اشتياني؟.
 بهجة المرضيه في شرح الالفية، في النحو. لجلال الدين
 سيوطي؛ خطي؛ نسخه قديمي مصحح.
 بحرالجارب در طب. لخيرانديشان؟؛ خطي؛ فارسي؛ در
 ۱۰۹۵ نوشته شده.
 بيست باب در هندسه. خطي؛ فارسي.
 بحرالجواهر در طب. لسيد رضی خان؛ فارسي؛ چاپ
 طهران.
 برهان القاطع شرح مختصر نافع في الفقه. لسيد علي
 طباطبائي؛ چاپ طهران.
 بلال مؤذن النبي (ص)، شرح حال بلال. لعبد الحميد
 جودت.
 البلدان في التاريخ. لاحمد بن يعقوب المعروف به
 يعقوبي؛ عربي؛ چاپ نجف.
 بديع الانشاء، مكاتبات. لشيخ مرعشي؛ عربي؛ چاپ
 مصر.
 بحرالنفائذ في شرح الفرائد. لميرزا آشتياني؛ عربي؛
 چاپ طهران.

- تاویل الایات فی الولاية. خطی؛ عربی؛ در ۱۰۶۶ نوشته شده.
الحلی؛ عربی؛ خطی؛ مذیل به رساله در هئیت.
- ترجمان القرآن تفسیر لغات قرآنی. لمحمد بن ابی القاسم؛ عربی؛ خطی در ۱۰۰۶ نوشته شده.
تفزازانی؛ عربی؛ خطی و محشی.
- تنبيه الغافلین فی الایات النازله فی شأن الائمة (ع). لعلم الهدی؛ خطی؛ عربی؛ مشتمل بر خط حاجی نوری.
ترجمه اصلاح...؟ سید محمد؛ فارسی؛ خطی.
- تقریرات الاصول فی اصول الفقه. لکلانتری؛ عربی؛ خطی؛ مشتمل بر مزایا.
تسهیل زیج هندی فی النجوم. مرشد ابهری؛ خطی، نسخه اصل.
- تقریرات الاصول فی اصول الفقه. لکلانتری؛ عربی؛ چاپی. ۱۱۳۴ نوشته شده.
توشیح الوافیة فی الصرف. لملاحسن؛ عربی؛ خطی در ۱۱۳۴ نوشته شده.
- تحفه الملوک در اخلاق و مواظ. لجعفر بن ابی اسحق معاصر فتحعلیشاه؛ خطی؛ در ۱۲۴۳ نوشته شده.
تهذیب (جلد اول) من الطهاره الی اخر الجهاد. للشیخ الطوسی؛ عربی؛ خطی؛ خوش خط.
- تحفه الغرائب در ادعیه مجربہ. خطی.
تهذیب (جلد دوم) از قضاء الی اخر الفقه. للشیخ الطوسی؛ عربی؛ خطی؛ خوش خط.
- تاریخ ابن خلکان، شرح حال ۸۳۰ نفر از اعیان از صدر اسلام تا سنه ۶۳۰؛ عربی؛ خطی؛ خوش خط و مذهب با جلد اعلا، مصحح از طرف فرهاد میرزا مشتمل بر خطوط ایشان.
- تبصره العوام در تشریح مذهب. لسید مرتضی الرازی؛ فارسی؛ خطی؛ نسخه کهنه قدیمی.
*تهذیب (جلد سوم) از کتاب مزار الی اخر. للشیخ الطوسی؛ عربی؛ خطی؛ خوش خط.
- ترکیب خالد. نحو؛ عربی؛ خطی.
تذکره فی النحو المبسوط. لکریم بن ابراهیم؛ عربی؛ خطی، نسخه اصل.
- تعلیقات بر منهج المقال میرزا محمد فی الرجال. لاقا باقر بهبهانی؛ عربی؛ خطی؛ در ۱۱۲۲ نوشته شده مصحح.
تعریفه بر رجال کبیر، فی الرجال. گویا از علامه نوری؛ عربی؛ خطی نسخه اصل.
- ترجمه (جلد دوم) دار السلام فی المنام. علامه نوری؛ فارسی؛ خطی؛ نسخه اصل بخط منصف.
تهذیب الاصول فی اصول الفقه. للعلامه؛ عربی؛ خطی؛ خط خوش ممتاز؛ محشی در ۹۸۰ نوشته شده.
- تجارت فی احکام البیع. لاقا باقر بهبهانی؛ چاپ ایران.
تاریخ طبرستان. لظهیرالدین مرعشی؛ فارسی؛ چاپی؛ چاپ روسیه، فقط یک چاپ خورده خیلی نفیس است.
تبصره (۴ نسخه) فی الفقه. للعلامه الحلی؛ چاپ طهران.

- تاج العروس فی شرح القاموس. لغت؛ محب الدین سید محمد مرتضی حسینی. چاپی.
- تاریخ اللغة العربیه، ادبیات. جرجی زیدان؛ چاپ مصر.
- تاریخ ماسونیه العام، تاریخ. جرجی زیدان. چاپ مصر.
- تاریخ یعقوبی (دو جلد)، تاریخ. ۱۲۹۲؛ یعقوبی؛ چاپ عراق.
- حاشیه بهبهانی بر طهارت و صلوة تاحج، فقه و مدارک الاحکام. چاپ ایران.
- توضیح المقال، رجال. ابی علی؛ چاپ ایران.
- تعلیقہ سلطان بر شرح لمعه، فقه. سلطان العلماء. چاپ ایران.
- تقریرات الاصول در اصول، مفهوم و منطوق؛ یکی از متاخرین؛ خطی؛ مبسوط استدلالی گویا سید محمد اصفهانی.
- تہذیب الاحکام از نکاح تا اخر. شیخ طوسی؛ خطی؛ کهنه و مصحح.
- تفسیر بیضاوی، تفسیر قرآن. میرجمال الدین بیضاوی؛ خطی؛ خوش خط. ۱۰۳۵؛ مصحح از خزانه کتب علامه نوری مقابله شده.
- *تلخیص الاقوال، رجال و سبط. استرآبادی، خطی؛ ۱۰۲۱؛ مصحح از خزانه کتب علامه نوری.
- تقریرات الاصول، اصول؛ یکی از متاخرین؛ خطی؛ با فوائد بهبهانی.
- تبیان تا آخر رهن. شهید؛ خطی؛ عربی؛ بتصحیح نسخه قدیمی.
- تحریر در فقه. لامه حلی؛ چاپ ایران.
- تعلیقہ بر مکاسب متأجر. سید محمد کاظم؛ چاپ ایران.
- تذکرہ الفقہاء، فقه (جلدین). علامه حلی؛ چاپ ایران.
- تذکرہ الخواص، معرفت ائمه. سبط ابی الفرج؛ چاپ ایران.
- تاریخ ایران، طاهریان. چاپ ایران.
- تذکر العرفاء در عرفان. علی علوی؛ ۱۲۹۶؛ خطی؛ توضیح کلمات عرفانی امیر مازندرانی.
- *توحید. در توحید؛ صدوق؛ ۱۰۹۲؛ خطی نسخه مقابله شده از کتابخانه حاجی نوری.
- تنزیہ الانبیاء در علم کلام. سید مرتضی؛ خطی؛ سال ۱۰۵۲ مقابله شده.
- تمہید القواعد در اصول فقه. شهید ثانی؛ ۱۱۲۷؛ خطی.
- تقریرات فقه.
- تعلیقات بر مختلف الشیعہ علامه و غیره. تالیف میسی؛ خطی؛ نسخه اصل.
- تحویل سنین العام. یحیی بن محمد؛ خطی؛ عربی؛ نسخه اصل قدیمی.
- توشیح الوافیہ فی شرح الکافیہ. خطی؛ عربی؛ ۱۲۶۱ق. مصحح.
- تکملہ فی شرح التذکرہ، فی الہیئۃ. لاحمد بن محمد حضری؛ خطی؛ در ۱۰۶۴؛ نسخه قدیمی.
- تبصرۃ المبتدی فی الطہارۃ و الصلوۃ. شیخ احمد جزایری؛ خطی؛ در ۱۱۴۵ و یتلو عدۃ رسائل اخر...
- تنویر القلوب در اخلاق. فیض؛ نسخه خطی؛ فارسی کهنه.
- ترجمہ مفتاح الفلاح در ادعیہ. مترجم آقای جمال خوانساری؛ خطی؛ مشتمل بر حواشی خوش خط ممتاز تذهیب شده با خطوط عالی.
- ترجمہ مفتاح الفلاح فی الادعیہ. الاصل من شیخ بهایی و الترجمہ لاقا جمال خوانساری؛ خطی.

- تأسیس الشیعه لعلوم الشریعه. چاپی؛ ۱ جلد.
تاریخ معجم. چاپی. ۱ جلد.
نخبه الزائر. چاپی؛ ۱ جلد.
تنبیه الغافلین. کرمانی؛ چاپی؛ ۱ جلد.
ثاقب المناقب فضائل اهل بیت. محمد بن علی طبرسی؛
خطی؛ عربی؛ مشتمل بر تسجیل و تصدیق سید حسن
صدر.
ثواب الاعمال در اخبار. صدوق دوم؛ خطی؛ عربی؛ مذیل
بتحفة عباسی تالیف نظام الدین در زمان شاه عباس؛
مصصح از طرف محمد مقیم، نسخه کهنه ممتاز.
ثلاث شذرات، خطب نهج البلاغه مصری؛ شیخ
محمد الدین خیاط؛ چاپ مصر.
جامع المقاصد شرح قواعد از تجارت تا نکاح. شیخ
علی؛ خطی؛ مصصح.
جمال الصالحین در اخلاق و ادعیه. حسن بن عبدالرزاق؛
خطی؛ فارسی.
جواهر الکلام، فقه صید و ذباحت. شیخ محمد حسن؛
چاپ ایران.
جواهر القرآن، غرائب قرآن؛ غزالی؛ چاپ ایران.
جامع الاخبار، توحید و نبوت و امامت. صدوق؛ چاپ
ایران.
جنة الاولى [المأوی]، فی من رأی الحجة الغیبت الكبرى.
علامه نوری؛ خطی در ۱۳۰۲ نوشته؛ عربی؛ نسخه اصل
خط خوش بخط حاجی نوری.
جامع الفلسفة تلخیص فلسفه ارسطو. ابن رشد؛ ۵۵۴
نوشته شده؛ خطی؛ عربی؛ هنوز چاپ نشده.
جامع الشرایع متون فقه. ابی زکریا یحیی بن احمد بن
سعید هذلی؛ خطی؛ در ۱۲۵۸؛ عربی؛ کاغذ اعلامشتمل
بر رساله دیات و حقوق از مشارالیه؛ مستنسخ از خط
منقول از خط مصنف کتابخانه شیخ فضل الله نوری.
جواهر الاسرار خواص اسماء و حروف. محمود؛ خطی در
۱۰۷۰؛ فارسی.
جواهر التفسیر موسوم به مواهب علیه، تفسیر قرآن.
ملاحسین کاشفی واعظ؛ خطی در ۸۹۷؛ عربی؛ اعلا
مذهب خیلی ساده.
جواهر سلیمانیه در تحقیق نیت. یکی از علما در زمان
شیخ شاه سلیمان؛ خطی؛ فارسی؛ خوش خط مذهب
زیبا؛ شیخ علی ابن شیخ حسین کربلایی.
جواهر الکلام فی الصلوة. شیخ محمد حسن؛
۱۲۳۹؛ خطی؛ عربی.
جنة الامان الواقیة در ادعیه و اذکار و اعمال. ابراهیم
کفعمی؛ خطی در ۸۹۵؛ از کتابخانه بهمن میرزا پسر
فتحعلیشاه نسخه مصصح. آخر ندارد.
جنة الامان الواقیة فی التعویذات و الادعیه. کفعمی؛
خطی؛ عربی؛ نسخه کهنه مصصح.
جواهر الاخلاق. چاپی؛ ۱ جلد.
جامع المقاصد (جلد دوم). خطی؛ ۱ جلد.
جنگ در مناقب. خطی؛ ۱ جلد.
جواهر السنیة؛ خطی؛ ۱ جلد.
جامع الاخبار. خطی؛ ۱ جلد.
جار بردی. خطی؛ ۱ جلد.
ایضاً جنگ در مناقب. خطی؛ ۱ جلد.
حاشیه بر محاکمات. محسن ملا میرزا جان؛ خطی؛
عربی؛ نسخه کهنه؛ صد صفحه در اول و آخر ندارد.
حاشیه بر قوانین الاصول. خطی؛ مذیل بر رساله در
استصحاب و طهارت.

- حاشیه علامه سیجوری بر شرح ابن قاسم؛ علامه سیجوری؛ چاپ مصر. ۱۳۰۵؛ عربی؛ نسخه قدیمی کهنه.
- * حرز الامان در جفر. علی بن حسین کاشفی؛ خطی در حدائق الصغیر از طهارت تا آخر صوم. صاحب حدائق؛ خطی؛ عربی؛ ظاهراً خط مصنف.
- حاشیه سلطان و ملا صالح، اصول. سلطان و ملا صالح؛ چاپ ایرانی؛ چاپ ایران.
- حقیق الاصول (دو جلد) در اصول. ملا عبدالرحیم؛ حیات قانون در طب. بوعلی سینا؛ خطی؛ عربی؛ ۱۲۷۳؛ خوش خط، کاغذ ترمه.
- حاشیه آقا حسین خوانساری بر طبیعیات و شرح اشارات. آقا حسین؛ خطی؛ عربی؛ زمان مصنف و مشتمل بر حواشی از او.
- حاشیه ملا عبداللّه در منطق. ملا عبداللّه؛ خطی؛ حاشیه دیلماج بر شرح لمعه، فقه. محمد اصفهانی؛ خطی در ۱۲۵۴؛ عربی؛ مشتمل بر حواشی به خط او.
- حاشیه بر مطول، معانی و بیان. میر؛ خطی در ۱۰۶۰؛ عربی؛ کهنه قدیمی.
- حاشیه بر شرح لمعه، فقه. آقا جمال؛ خطی؛ خط خوش اعلا؛ مصحح.
- حاشیه بر معالم، اصول. سلطان و محمد صالح خلیفه؛ خطی؛ اعلا کاغذ ترمه؛ مقابله شده.
- حاشیه بر شرح مطالع، منطق. خطی؛ عربی؛ اول و آخر ندارد؛ نسخه قدیمی.
- حجة البالغة، شرایط تکلیف و ولایت؛ مرتضی؛ خطی در ۱۰۵۵؛ عربی و فارسی؛ محشی نسخه قدیمی.
- حاشیه خلیفه بر عدة الاصول. ملاخلیل قزوینی؛ خطی؛ عربی.
- حاشیه بر انوار التنزیل بیضاوی، تفسیر. شیخ بهایی؛ خطی از روی نسخه اصل نوشته شده.
- حاشیه بر رسائل، اصول. ملا کاظم خراسانی؛ خطی در ۱۲۹۴؛ مشتمل بر رسائل دیگر در اصول از مرحوم آخوند بعنوان تعلیقه بر رسائل، نسخه اصل.
- حاشیه آقا جمال خوانساری بر حاشیه میرزا جان. آقا جمال؛ خطی در ۹۶۲؛ عربی؛ نسخه اصل مشتمل بر رساله از وجوب جمعه از شهید دوم.

- حاشیه بر روضه البهیه در فقه. شیخ علی؛ خطی؛ نسخه قدیمی.
- حاشیه بر رسائل شیخ. خطی؛ ۱ جلد.
- حیات الحیوان، تحقیق در حیوان. کمال الدین دمیری؛ چاپ مصر؛ در حاشیه آن کتاب عجایب المخلوقات آمده.
- حاشیه بر طهارت تا ملحقات آن که آخر آن بیع شیخ هادی است؛ چاپی؛ ۱ جلد.
- خلاصة الاقول، رجال. علامه حلی؛ خطی در ۱۳۰۱؛ عربی؛ کاغذ اعلا؛ کتابخانه آشتیانی و مشتمل بر خط ایشان.
- حیات امیرالمؤمنین، شرح حال علی (ع). سید محمد صادق صدر؛ چاپ بغداد.
- خلاصة الاذکار، خواص اذکار. ملا محسن فیض؛ خطی در ۱۱۰۹؛ عربی؛ کتابخانه حاجی نوری.
- حق المبین در تصویب مجتهدین؛ شیخ جعفر کاشف الغطاء. چاپ ایران.
- خرایج و جرایح نبوت و امامت. سعید بن هبة الله راوندی؛ عربی؛ خطی در ۱۲۸۸؛ اعلا، کتابخانه حاجی نوری مشتمل بر خطوط ایشان از ۱۲۸۸.
- حدائق الطبیعیه، اثبات حرکت زمین. میرزا تقی خان کاشانی؛ چاپ ایران؛ فارسی.
- خرایج و جرایح نبوت و امامت. قطب راوندی؛ چاپ ایران.
- حججه السعاده در سال شهادت. اعتماد السلطنه؛ چاپ ایران؛ فارسی.
- خصائص الحسینیة، شرح حال سیدالشهداء. شیخ جعفر شوشتری؛ چاپ ایران.
- حلیه المتقین در اخبار؛ مجلسی؛ خطی در ۱۲۳۶؛ فارسی.
- خلاصه الحساب، ریاضیات. شیخ بهایی؛ چاپ ایران.
- حق الیقین؛ فیض؛ خطی در ۱۱۹۶؛ عربی؛ مصحح مقابله شده.
- خمسہ نظامی، شعر. نظامی؛ چاپ تبریز.
- حاشیه ملا میرزا جان بر شرح مختصر ابن حاجب معروف بشرح عضدی در اصول. خطی در ۱۰۳۵ نوشته شده؛ فارسی.
- خمسہ نظامی، چاپی؛ ۱ جلد.
- خمریه؟ چاپی؛ ۱ جلد.
- حاشیه آملی بر شرح منظومه سبزواری. چاپی؛ ۱ جلد.
- چهار مقاله نظامی در بیان آداب. عروض سمرقندی. چاپ ایران.
- حاشیه ملاخلیل قزوینی بر عدة الاصول. شیخ طوسی؛ خطی؛ عربی.
- خمسہ نظامی؛ چاپی؛ ۱ جلد.
- خمریه؟ چاپی؛ ۱ جلد.
- حاشیه آقا جمال. خطی؛ ۱ جلد.
- درباره المعارف در قاموس، علوم. بستانی؛ چاپ بیروت؛

- یازده جلد. علی؛ خطی در ۱۰۷۳.
- درة البيضاء، شرح خطبه حضرت زهراء. سید محمد تقی قمی؛ چاپ ایران.
- دلیل المنهاج. خطی؛ ۱ جلد. دلایل فی الفقه. آقانجفی؛ چاپی؛ ۲ جلد.
- دیوان ابی الولید انصاری، شعر. ابی الولید؛ چاپ هندوستان.
- ذکر، فقه تا آخر صلوة. شهید؛ خطی؛ عربی؛ از خزانه کتب علامه نوری.
- ذخائر العقبی، مناقب اولی القربی. شیخ محب الدین طبرسی شافعی؛ خطی؛ از خزانه کتب شیخ حر عاملی و بعداً علامه نوری و مشتمل بر خطوط آن دو بزرگوار.
- ذخیره الالباب. استرآبادی؛ چاپی؛ ۱ جلد. ذکری، فقه تا آخر. شهید؛ خطی؛ مصحح.
- درة النجفیه شرح نهج البلاغه. شیخ ابراهیم خوئی؛ چاپ ایران.
- دیوان جارم (۳ جلدی)، شعر. جارم؛ چاپ مصر. دروس، فقه. شهید؛ چاپ تهران.
- دلائل العباد فی شرح ارشاد، فقه استدلالی. میرزا محمد تقی نوری؛ خطی؛ به خط مصنف؛ دوازده جلد، جلد اول تا دوازدهم نسخه اصل.
- درایه، علم درایه. شیخ بهایی؛ خطی؛ نسخه اصل. دروس، فقه. شهید؛ خطی؛ مصحح و عالی.
- دانشنامه، اربعین در فلسفه و رجال؛ ملا امین استرآبادی؛ خطی؛ فارسی؛ زمان مؤلف اوائل قاجاریه.
- دیوان متنبی، شعر. متنبی؛ خطی؛ کهنه قدیمی ممتاز. دروس، فقه تا آخر رهن. شهید؛ خطی؛ خوش خط، مصحح.
- درایت الحدیث، علم حدیث. شهید دوم؛ خطی در ۹۹۹؛ عربی؛ با کاغذ و خط اعلی.
- * دستور اللغة در قواعد لغت. ابی عبدالله حسین بن ابراهیم؛ خطی در ۸۸۱؛ عربی و فارسی؛ کهنه. ضمیمه رساله مثلثات.
- دلائل الشیعه، احکام شریعت. دارالسلام (جلدین) در منام. حاجی نوری؛ خطی در ۱۲۹۲؛ نسخه اصل؛ جلد ۱ و ۲.
- رساله در معانی مولی، اثبات ولایت. شیخ مفید و سید مرتضی؛ خطی؛ بخط مرحوم حاجی نوری؛ و رساله مقفّع سید مرتضی.
- رساله در جفر و علم حروف. از قدما؛ خطی در ۳۱۰ نوشته شده؛ فارسی.
- رساله حل مسائل معما. از سید مرتضی؛ خطی؛ عربی. رساله اربعین. از سید محیی الدین برادر زاده سید صاحب غنیه؛ خطی؛ عربی.
- رساله در جفر و علم حروف. از قدما؛ خطی در ۳۱۰ نوشته شده؛ فارسی.
- رساله آداب بحث و مناظره، شرح بر رساله فاضل سمرقندی. فاضل بهشتی؛ خطی در ۸۰۵؛ خوش خط کاغذ اعلا.
- رساله در معانی مولی، اثبات ولایت. شیخ مفید و سید مرتضی؛ خطی؛ بخط مرحوم حاجی نوری؛ و رساله مقفّع سید مرتضی.
- رساله در ردّ شبهات بر فصل الخطاب. ۱۳۰۳؛ فارسی و

- عربی؛ بخط حاجی نوری.
رساله جعفریه، واجبات صلوة. علی بن عبدالعالی محقق
رسائل (۶ جلدی) در موضوعات فقهیه و رجال. راوندی و
کرکی؛ خطی در ۹۱۷؛ در ذیل آن رساله‌ای از پدر شیخ
بهایی در عبادات.
غیره؛ خطی؛ عربی؛ به خط حاجی نوری.
رساله فقه استدلالی. شیخ انصاری؛ خطی در ۱۳۲۰؛
بخط مرحوم حاجی نوری.
رساله در طب. عربی؛ خطی در ۱۰۱۳؛ مشتمل بر حواشی.
رساله در رجال، حال بعضی از رواة. سید رشتی؛ خطی در
۱۳۰۰؛ مقروءه بر علما؛ بخط اعلاء.
* رساله در بیان مذاهب، فرق شیعه و مذاهب. نوبختی؛
خطی؛ عربی؛ قدیمی مشتمل بر رسائل زیر.
رساله شرح حال آل اعین. احمد بن محمد؛ خطی؛ عربی؛
قدیمی ریز تمام.
رساله اعلام، اصول و فروع دین. شیخ مفید؛ خطی.
* رساله اکر در هندسه. مؤلف یونانی؛ مترجم ۱۰۸۵؛
خطی؛ عربی؛ بخط ابن فضل الله نوری مقروءه نزد استاد
اصفهانی.
رسائل متفرقه، حل مشکلات مغالطه و بعضی مسائل
معقول. میر سید شریف؛ خطی؛ عربی؛ قدیمی زمان
مؤلف.
رسائل حجیت اجماع. یکی از متأخرین؛ خطی؛ عربی؛
ممتاز.
رساله در فلسفه. یکی از قدماء؛ خطی.
رساله در کلام، کلام ورد فلسفه و کلمات اعرابی در...؛
یکی از متأخرین؛ خطی در ۱۰۹۵؛ عربی.
رساله مسمی بهدارج، اصول فقه و باب تقسیم از فقه. میرزا
محمدتقی علامه نوری؛ خطی در ۱۲۵۸ بخط مؤلف.
رضیه الحسینیه، شرح عریضه المهديه کلام. ملا مراد
تفرشی؛ خطی در ۱۰۴۴؛ کهنه، قرائت و مقابله شده.
- رساله در هبه، هبه و صلح و غیره. میرزا محمدتقی علامه
نوری؛ خطی؛ بخط مؤلف.
رسائل متفرقه، کلام و فلسفه؛ خطی در ۱۱۰۶؛ عربی؛ خوش
خط.
رسائل متفرقه، فقه صلوة جمعه و صید ذباحت. ملاخلیل
قزوینی؛ خطی؛ عربی؛ مذیل بتوحید صدوق.
رسائل متفرقه، در اصل طریف .. جامع، رساله جواهر
الغوالی، طریف و جزایری و احسائی. مذیل بجواهر
الغوالی جزایری در شرح عوالی اللالی احسائی.
رساله پاره مطالب علمی و غیره. سید عبدالله شبر؛ خطی.
رسائل متفرقه در اصول فقه و منطق. ملاحسین و
عبدالعظیم؛ خطی؛ فارسی و عربی؛ اعلا.
رسائل جعفریه، صلوة. از محقق کرکی؛ خطی در ۹۴۸؛
عربی؛ اعلا؛ محشی و به خط مؤلف.
رساله شرح میراث نافع، میراث. خطی؛ عربی؛ ۹۸۱.
رساله در احکام صلوة و صیام. محمدشفیع از شاگردان
سید کاظم رشتی؛ خطی؛ مشتمل بر فتاوی سید مزبور.
رساله در صلوة استدلالی. شیخ یوسف بحرانی؛ خطی؛
عربی.
رساله در طهارت و صلوة. شیخ یوسف بحرانی؛ خطی در
۱۲۴۶؛ عربی؛ و شرح آن اخبارتین.
روضه الشهداء، مصائب. ملاحسین کاشفی؛ خطی؛
فارسی؛ قدیمی.
رساله عدم مفطرت دخان. علامه نوری؛ خطی ۱۲۳۷؛
عربی؛ به خط مولف مشتمل بر رسائل مباحثه ابن ابی

- جمهور و سرمایه ایمان لاهیجی.
رساله شرح منتخب، اشعار عرب. خطی؛ عربی.
آن؛ چاپ ایران.
- رساله حمل فعل بر صحیح، فقه. جمال الدین؛ چاپ
ایران.
- روضة البهیة، رجال. سید شفیعا؛ چاپ ایران.
- رساله مناسک حج، فقه. سید ابوالحسن؛ چاپ ایران.
- رسائل، صلوة و حج. شیخ علی بن عبدالعالی و شیخ
حسین پدر شیخ بهایی؛ خطی؛ عربی؛ نسخه اصل.
- رسائل، فقه و بعضی فروع و اصول و فلسفه. سید اسمعیل
و میرازی قمی؛ خطی؛ نسخه اصل.
- رساله از اهل سنت بورانی، میراث استدلالی. میر شیخ
بدرالدین [مربوط به] زمان صفویه و افغان؛ خطی؛ فارسی؛
نسخه اصل کتابخانه علامه نوری.
- رساله هیئت و نجوم و جفر. خطی؛ ۱۰۰۶؛ فارسی؛ کهنه
نسخه اصل؛ کتابخانه علامه نوری.
- رساله تعادل و تراجیح. میرزای رشتی؛ خطی؛ کتابخانه
آشتیانی.
- رساله در توحید و کلام. ملاحسن معروف... شاگرد
احسائی؛ ۱۲۲۴؛ خطی؛ عربی؛ کتابخانه علامه نوری
مشمول بر اجازه بخط احسائی بنام ملاحسن.
- رساله مقادیر و هندسه و جذر. قاسمعلی قاننی؛ ۱۰۸۱؛
خطی؛ فارسی؛ ترجمه قسمتی از مطلع الانوار نسخه اصل.
- رسائل متفرقه، فلسفه و مسائل مورد اختلاف بین خاصه و
عامه. سید نعمت الله جزائری؛ خطی؛ نسخه اصل.
- رساله عرفان. خطی؛ عربی.
- رسائل متفرقه، هیئت. خطی؛ عربی و فارسی؛ شرح
تذکره محقق طوسی مذیل برساله از میرداماد در ردّ اهل
سنت؛ نسخه اصل.
- رساله ادویه مرکبه. مظفر بن محمد؛ خطی؛ فارسی.
رساله هیئت. خطی؛ فارسی؛ خوش خط.
رساله بلاغت و تشبیه. خطی؛ عربی؛ قدیمی.
رساله منطق مبسوط. خطی؛ عربی.
- رسائل متفرقه، اصول و فروع ریاضی. خواجه نصیر
طوسی؛ خطی؛ مذیل برساله از شهید اول در درایه و آداب
المتعلمین.
- رساله افسانه. خطی؛ قدیمی کهنه.
رسائل طریحی، فقه. طریحی؛ خطی ۱۰۹۲؛ به خط مؤلف.
رساله در میراث، ارث. شیخ عبدالله بحرانی؛ خطی؛
مشمول بر منظومه در ارث از شیخ حر عالمی و رساله ای
در ردّ بر کسی که گفته است متنجنس نجس نمیکنند از
صفی الدین طریحی.
- رواشح سماویه، شرح اخبار. میرداماد؛ چاپ ایران.
رواشح سماویه، شرح اخبار. میرداماد؛ چاپ ایران.
روضة الواعظین، مصائب. محمد بن احمد فتال؛ چاپ
ایران.
- رساله اجزاء، اصول. آشتیانی؛ چاپ ایران.
رشحه السیول (۳ نسخه)، سیره آل رسول. یک نفر دکتر
غربی؛ چاپ ایران.
- رساله در اقسام حمل، اقسام حمل. آقاعلی مدرسی؛
چاپ ایران.
رساله دلیل المنهاج، در رد اقسام حمل. حاج حسینقلی؛
چاپ هندوستان.

- رسائل متفرقه در هیئت و نحو و اصول و فقه؛ خطی؛ رساله در تقسیم ارث. خدابخش؛ خطی ۱۱۰۹؛ فارسی؛ بخت عنایت الله ملقب با بشرف الدین. فارسی.
- رساله جفر در خواص حروف و اعداد. خطی؛ عربی؛ رساله در نجوم. نسخه کهنه اصل.
- رساله وضعیه، در وضع. قاضی عضد؛ خطی؛ عربی؛ در رسائل متفرقه در اجازات و غیره. خطی؛ فارسی و عربی؛ آخرش رساله منهاج الکرامه. ۱۱۵۴ از فروع فقهیه از شیخ عباس بلاغی.
- رساله در هیئت. خطی؛ عربی؛ از یکی از علماء عصر الغ بیگ. قدیمی محشی.
- رسائل متفرقه در اصول و منطق. از خلخالی؛ خطی؛ عربی. ریاض (دو جلد) در فقه. طباطبایی؛ چاپ ایران.
- رساله در میراث. شیخ محمد حسن؛ خطی؛ عربی؛ مذیل ریاض السالکین، شرح صحیفه سجادیه. سید علی خان؛ چاپ ایران.
- برسالة در صلوة از شیخ محمود پسر شیخ جعفر. رسائل متفرقه، در فقه و مسائل اعتقادات و ردّ بر قائلین بسهو النبی. از بحر العلوم و از ابن بابویه و شیخ طوسی و محشی. غیره.
- رساله در رمل. خطی؛ عربی؛ نسخه کهنه از کتابخانه شیخ نوری. رساله در صلوة. خطی؛ عربی؛ از یکی از متأخرین.
- رساله در عبادات. خطی؛ فارسی. محقق؛ خطی؛ عربی.
- ریاض (دو جلد) فقه. از طباطبایی؛ خطی؛ در ۱۱۴۵ رسائل متفرقه در حل مشکلات منطق و جواب، مغالطات نوشته شده.
- *روض الجنان در طهارت تا آخر صلوة؛ خطی؛ عربی. رساله ردّ سهو النبی. شیخ مفید؛ خطی؛ عربی.
- شرح ارشاد علامه. از زین الدین علی بن احمد عاملی؛ خطی؛ عربی؛ در ۱۲۵۶ ق. نوشته شده. رساله در طب. خطی؛ فارسی؛ قدیمی.
- رساله در طب و ادویه. از قدما؛ خطی؛ عربی؛ مصحح. رجال، در احوال رجال. از میر عنایت الله؛ خطی؛ عربی؛ در ۱۰۱۶ نوشته شده. به خط پسرش شرف الدین نسخه اصل.
- رساله نزهة السماع فی حکم الاجماع. شیخ حر عاملی؛ و رساله منبع الحیات فی ان قول المیت .. از جزائری.
- رضیة الحسینیة فی شرح عریضه در کلام ملا مراد. رساله در خلق کافر. از شیخ حر عاملی؛ خطی؛ نسخه اصل بخط مؤلف و حاشیه آقا جمال خوانساری.

- رساله در تحقیق حالات بعضی از اصحاب و طرابلسی؛ چاپ مصر.
رجال. از میرمحمدباقر فرزند سید محمدتقی؛ خطی؛ زبدة الاصول فی امهات الاصول. شیخ بهایی؛ چاپ
عربی؛ مصحح. ایران، دو نسخه.
- رساله در تقسیم ارث. از خدابخش؛ خطی؛ فارسی؛ در زبدة الاصول فی امهات الاصول. شیخ بهایی؛ خطی؛
۱۱۰۹ نوشته شده بخط عنایت الله حسینی ملقب به شرف محشی.
الدین. زعیم الثورة الواقیه، شرح حال ثوره اخیره. عباسعلی؛ چاپ
روح و ریحان در شرح حالات حضرت عبدالعظیم. از بغداد.
حاج ملاباقر واعظ؛ فارسی؛ چاپ ایران.
رحلة الحجازیه، در تاریخ حجاز. چاپی؛ چاپ مصر.
رجال. شیخ؛ خطی؛ عربی.
رجال وسیط. استرآبادی؛ خطی؛ عربی.
رساله در منطق؛ از قدما؛ خطی؛ عربی.
رساله در وقت و قبله. از محمد صالح خلخالی؛ چاپی.
رسائل متفرقه فقهیه که اول آنها کتاب العطایا است.
خطی؛ ۱ جلد.
رسائل متفرقه در فلسفه و فقه که اولی آنها تألیف آسید
ابن اسمعیل است. خطی؛ ۱ جلد.
رسائل متفرقه آخوند ملاحسین. خطی؛ ۱ جلد.
رسائل متفرقه در تفسیر و ادبیات و نجوم. خطی؛ ۱ جلد.
رساله الفقیه. سید محمدبن علی؛ خطی؛ ۱ جلد.
رساله جعفریه. خطی؛ ۱ جلد.
روضه الزهریه فی الاصول الجبریه. چاپی؛ ۱ جلد.
زیج الغ بیگ، هئیت. الغ بیگ؛ خطی؛ نسخه قدیمی.
زهر الربیع، قصص و حکایات. سید نعمت الله جزایری.
عربی؛ چاپ ایران.
زبدة البیان در آیات و احکام. یکی از متقدمین مقدس
اردبیلی؛ ۹۸۰؛ خطی؛ در ۱۳۰۵ در تهران چاپ شده.
زبدة الصحائف، معانی و بیان و بدیع. نوفل نعمه الله
سرّ تأخر للعارف فی الواق. چاپ عراق.

- سبع علویات، مدح امیرالمؤمنین. غرالدین عبدالحمید
ابن ابی الحدید؛ ۷۰۰؛ خطی؛ عربی؛ نسخه قدیمی
کتابخانه حاجی نوری.
- شفاء (دو جلد) فلسفه. بوعلی سینا؛ چاپ ایران.
شرح دروس، فقه. آقا حسین خوانساری؛ خطی.
- سلامة المرصاد، زیارت عاشورا و اعمال مساجد کوفه و
سهله. حاجی نوری؛ ۱۳۰۹؛ خطی؛ عربی؛ بخط مؤلف.
- شرح تبیان عکبری (دو جلد)، شرح دیوان متنبی از
شعرای عصر آل بویه. ابی البقاء؛ چاپ مصر.
- سرمایه ایمان، اصول دین. عبدالرزاق لاهیجی؛ خطی؛
فارسی؛ ۱۱۷۶؛ مشتمل بر چندین رساله دیگر در فروع و
اصول دین از ملارفعیا.
- شرح شافیه، مناقب آل رسول. احمد الفخری؛ خطی؛
خط اعلا، از خزانه کتب علامه نوری.
- سراج الوهاج فی الخراج لدفع عجاج قاطعة. اللجاج
ابراهیم بن سلیمان قطیفی. خطی؛ عربی؛ نسخه کهنه
مذیل برساله در مصاهره و رضاع.
- شرح حماسه ابی تمام (۳ جلد) شعر. یحیی بن علی
التبریزی. چاپ مصر.
- شرح دیوان ابی الفارس (۲ جلد). شعر. معروف به
خطیب؛ مصر.
- سبحة المرجان، آثار هندوستان. سید غلامعلی؛ چاپ
هندوستان.
- سلوک المسالک، تدبیر المالک. شهاب الدین احمد؛
چاپ ایران برای معتصم بالله عباسی نوشته است.
- شرح دیوان ابی الفارس (دو جلد)، شعر. رشید بن غالب؛
۱۲۸۹؛ چاپ مصر.
- سامی الاسامی، شرح حیات حیوانات. ابی الفضل
احمد بن محمود. چاپ ایران.
- شرح منظومه سبزواری، منطق و فلسفه. حاجی سبزواری؛
چاپ ناصری ایران.
- شرح شهاب ابن احمد، فقه شافعی؛ چاپ بیروت.
شرح ارشاد علامه، فقه. اردبیلی؛ چاپ ایران.
- شرح حکمة العین، فلسفه. محمد بن مبارکشاه بخاری؛
خطی؛ نسخه قدیمی دارای حواشی.
- سراج المنیر.
سید شریف فی المنطق. سید شریف؛ خطی؛ کهنه؛
مصحح و محشی.
- سؤال و جواب، فقه. حاجی اشرفی؛ چاپ ایران؛ فارسی.
شرح صمدیه فی النحو. سید علیخان؛ چاپ ایران؛
عربی.
- سؤال و جواب در مسائل شرعی. چاپی؛ ۱ جلد.
سفینة النجاة در ادعیه. خطی؛ ۱ جلد.
سیوطی در نحو. خطی؛ ۱ جلد.
سرودها. چاپی؛ ۱ جلد.

- العجم؛ خطی؛ فارسی؛ خوش خط قدیمی. ۱۰۶۹؛ فارسی.
- شمسیه، حساب. نظام نیشابوری؛ خطی؛ عربی؛ زمان
سلاجقه. مشتمل بر نجوم و هیئت و چندین رساله
فارسی در هیئت منطبق به یکی از علماء قرن ششم و
رساله در تجوید و رساله در میراث از شیخ طوسی.
- شرایع، تمام فقه. محقق؛ خطی؛ عربی؛ نسخه قدیمی
محشی و مصحح.
- شرح گلشن راز، عرفان. شیخ محمود شبستری؛ خطی؛
فارسی؛ قدیمی از روی خط مصنف.
- شرح خطیب تبریزی، بر حماسیات ابی تمام. ابوزکریای
شیبانی؛ خطی ۱۲۸۷؛ عربی.
- شرح حکمة العین، فلسفه. میرزاجان؛ خطی در ۱۰۰۹؛
قدیمی بخط او (۲ نسخه).
- شرح اربعین. شیخ بهایی؛ خطی ۱۲۲۴؛ قدیمی مشتمل بر
رساله در فلسفه و طبیعیات و الهیات.
- شرح اشارات، فلسفه. قیصری؛ چاپی.
- شرح بعضی از اشعار حافظ، شعر. خطی؛ فارسی.
- شرح منهاج بیضاوی، اصول. قاضی اصفهانی؛ خطی؛
عربی.
- * شافی، کلام. سید مرتضی؛ خطی ۱۱۱۷؛ مقابله و تصحیح
شده و مقروءه و مصدق از طرف سید شریف و حواشی از
علماء نسخه کهنه.
- شرح کتاب الحجة کافی. ملاصالح مازندرانی؛ خطی؛
عربی؛ ۱۰۸۸؛ نسخه کهنه قدیمی.
- شرح اسطرلاب، اسطرلاب. خطی؛ عربی؛ نسخه کهنه
قدیمی.
- شرح نحو، نحو. خطی؛ ۱۲۷۲؛ عربی.
- شرح فروع کافی، از طهارت تا آخر زکوة. ملاخلیل؛ خطی
- شرح فروع کافی، از طلاق تا آخر ذباحه. ملاخلیل؛ خطی
۱۰۷۸؛ فارسی.
- شمس المعارف، رمل و جفر و اعداد. ابی العباس بونی؛
خطی؛ عربی؛ نسخه قدیمی.
- شرح اصول کافی، از ایمان و کفر تا آخر. ملاصالح
مازندرانی؛ خطی؛ ۱۱۴۰؛ کتابخانه علامه نوری.
- شرح اصول کافی، اخبار. ملاصالح مازندرانی؛ خطی
۱۰۵۶؛ کتابخانه علامه نوری. مشتمل بر خطوط شیخ
فضل الله نوری.
- شرح تصریف، صرف. احمد بن حسن؛ خطی؛ قدیمی.
- شرایع، فقه. محقق؛ خطی؛ نسخه قدیمی مشتمل بر
حواشی.
- شرح وافیه، اصول فقه. از بحر العلوم؛ خطی ۱۲۳۵؛ عربی؛
قدیمی از کتابخانه علامه نوری (۲ نسخه).
- شرح عضدی، اصول. قاضی عضدالدین؛ خطی؛ ابتداء
آن ناقص است.
- شرح نصاب، شعر نصاب. خطی؛ فارسی؛ خوش خط.
- شرح تجرید، کلام و فلسفه. علامه قوشچی؛ خطی ۱۳۲۴؛
عربی؛ محشی.
- شرح نفیسی، طب. نفیس بن عوض عصر الغ بیک؛ خطی؛
عربی؛ قدیمی از خزانه حاجی نوری.
- شرح الهیات شفا، فلسفه. ملاصدرا؛ خطی؛ پیش از ۱۱۱۲؛
عربی؛ قدیمی محشی.
- شرح تمهیدات در عرفان و بیان آیات و اخبار و کلمات.
خطی؛ فارسی؛ خوش خط؛ آخر ندارد.
- شرح اربعین. ابن خاتون عاملی؛ خطی؛ فارسی؛ ۱۰۳۴؛
قدیمی از کتابخانه علامه نوری.

- * شرح تجرید محقق، کلام. سید علی قوشچی؛ خطی؛ ۱۰۷۴؛ فارسی.
- عربی؛ ۹۸۵؛ بخط و قلم قاضی نورالله نسخه اصل. سه صفحه اول بخط شیخ فضل الله نوری است. حواشی مفصل بخط قاضی نورالله.
- شرح اثنا عشریه، صوم. شیخ بهایی؛ خطی ۱۲۳۴؛ عربی؛ کهنه.
- شرح جامی، نحو. ابن حاجب؛ خطی؛ نسخه کهنه.
- شرح رضی، نحو. رضی؛ خطی ۱۱۰۳؛ مقابله شده محمدتقی مجلسی.
- شرح لب الفرائد، کلام. مراد بن علی خان تفرشی؛ خطی ۱۱۲۴؛ بخط مؤلف.
- شرح فروع کافی، از طلاق تا آخر اطعمه. ملاخلیل قزوینی؛ خطی؛ فارسی؛ از خزانه کتب علامه نوری.
- شرح میراث مختصر نافع. خطی؛ قدیمی.
- شرح تجرید در فلسفه و کلام. خطی؛ عربی؛ نسخه قدیمی.
- شرح صغیر نهج البلاغه، خطب نهج البلاغه. ابن میثم؛ خطی؛ اعلاء؛ مصحح.
- شرح ملاخلیل، بر فروع کافی اشربه و ارث. ملاخلیل؛ خطی؛ فارسی؛ در ۱۰۷۸ نوشته و مقابله شده.
- شرح ملاخلیل، بر فروع کافی جهاد تا نکاح. ملاخلیل؛ خطی؛ فارسی؛ ۱۰۷۵.
- شرح ملاخلیل، بر روضه کافی. ملاخلیل قزوینی؛ خطی؛ فارسی؛ ۱۰۸۴؛ مقابله شده.
- شرح ملاخلیل، بر فروع کافی میاه. ملاخلیل قزوینی.
- شرح ملاخلیل، بر فروع کافی. ملاخلیل قزوینی؛ خطی؛ فارسی.
- شرح ابن هیثم بر نهج البلاغه. خطی؛ قدیمی نصف اول آن.
- * شرح ملاخلیل، طهارت و جنایز و صلوة. ملاخلیل قزوینی؛ خطی؛ فارسی؛ ممتاز.
- شرح دیوان ابی العلاء، شعر. ابراهیم بن حسین؛ خطی؛ عربی؛ نسخه کهنه قدیمی.
- شرح چغمینی، هیئت. الغ بیک؛ چاپ ایران.
- شرح تاییه ابن فارس. شعر. عبدالرزاق کاشانی؛ چاپ مصر.
- شرح اربعین حدیث. ابراهیم بن حسین؛ چاپ ایران.
- * شاخه طوبی، مطاعن خلفا. حاجی نوری؛ خطی ۱۲۹۵؛ عربی و فارسی؛ نسخه اصل بخط مؤلف.
- شرح هدایة میبدی فلسفه. میبدی، خطی ۱۲۰۸.
- شرح عرشیه، معاد. شیخ احمد احسائی؛ خطی ۱۲۳۶؛ عربی؛ بخط مؤلف مشتمل بر حواشی رد بر ملاصدرا و فلاسفه
- شرح عرشیه، معاد. شیخ احمد احسائی؛ خطی ۱۲۳۶؛ عربی؛ نسخه مصححه.
- شرح عضدی، شرح بر مختصر اصول ابن حاجب. قاضی عضدالدین؛ خطی ۷۵۶؛ عربی.
- شرح دیوان ابی العلاء معری، شعر. خطی ۶۰۰؛ عربی.
- شرح کافیة کاظمی، اصول فقه. محسن بن حسن حسینی؛ خطی؛ نسخه قدیمی اصل از خزانه کتب علامه نوری.
- شرح لمعه (جلد دوم) فقه. شهید دوم؛ خطی؛ مصحح.
- شرح لآلی سبزواری. حکمت و منطق؛ تبریزی هیدجی.
- شرح ابن هیثم بر نهج البلاغه. خطی؛ قدیمی نصف اول آن.

- شرح هدایه، فلسفه. میبدی؛ خطی؛ عربی؛ نسخه قدیمی
 محشی.
- شرح هدایه، فلسفه. ملاصدرای؛ خطی؛ عربی؛ نسخه
 قدیمی محشی.
- شرح هدایه، فلسفه. میبدی؛ خطی؛ عربی؛ خط مؤلف.
 شرح بر کتاب حجت از اصول کافی. ملامحمد صالح
 مازندرانی؛ خطی ۱۰۸۵.
- شرح میراث از مختصر نافع. عربی؛ خطی ۱۱۰۰؛ محقق با
 حواشی.
- شرح صحیفه سجادیه. فیض؛ خطی ۱۱۰۴؛ مصحح.
 شرح تلخیص الهیة در هئیت و نجوم. از یکی از
 معاصرین الغ بیک؛ خطی؛ عربی؛ نسخه قدیمی، محشی
 و مصحح بخط مصنف.
- شرح منهاج بیضاوی در اصول فقه. سید شمس الدین
 عراقی اصفهانی.
- شرح بر شرح لمعه تا آخر حج. از نوه شهید دوم؛ خطی؛
 عربی.
- شرح دیوان متنبی. خطی.
- شرح ابن حجر بر مختصر حضرمی. خطی؛ ۱ جلد.
- شرح لمعه (جلد اول). خطی؛ ۱ جلد ناقص.
- شرح لمعه (جلد دوم). خطی؛ ۱ جلد.
- شرح حادی در حساب. خطی؛ ۱ جلد.
- شرح عرشیه. احسائی؛ خطی؛ ۱ جلد.
- شرح وافیه. تونی؛ خطی؛ ۱ جلد.
- صحاح اللغة، لغت عربی. جوهری؛ خطی ۶۲۰؛ عربی؛
 قدیمی مذهب اعلا. مقابله شده در ۶۲۰.
- صحیفه مرتضویه علویه ثانیه، ادعیه مأثوره. حاجی نوری؛
 خطی ۱۳۰۳؛ خط اعلا؛ نسخه اصل بخط مؤلف.
- صحاح اللغة، لغت عربی. جوهری؛ خطی.
 صلوة، در صلوة. صاحب حدائق؛ خطی.
- صحیفه سجادیه، در دعا. حضرت سجاد؛ خطی؛ خوش
 خط، گویا بخط احمد نیریزی است.
- * صوارم المهرقه، ولایت و تشیع در ردّ صواعق ابن حجر.
 قاضی نورالله؛ خطی؛ از خزانه کتب علامه نوری.
- صحیح بخاری (۲ جلد). اخبار عامه؛ اسمعیل بخارایی؛
 چاپ مصر.
- صحیفه اربعه سجادیه، ادعیه. علامه نوری؛ چاپ ایران.
- صیغ العقود، عقود. استرآبادی؛ چاپ ایران؛ فارسی.
- صیغ العقود، عقود. ملاعلی قزوینی؛ چاپ ایران.
- صلوة جواهر در صلوة. شیخ محمدحسن؛ خطی؛
 مصحح.
- صیغ العقود در عقود. علامه نوری؛ چاپی ایران.
- صحیفه ثانیه علویه، ادعیه. ۱۳۰۳؛ علامه نوری.
- صلوة ذخیره المعاد، فقه. سبزواری؛ خطی ۱۲۴۸.
- صلوة، سید کاظم رشتی؛ خطی.
- ضوابط الاصول فی علم الاصول. سید ابراهیم الموسوی؛
 چاپی طبع ایران.
- طهارت، احکام طهارت. شیخ انصاری؛ چاپ ایران.
- طهارت در احکام طهارت. مذیله برساله در عدالت و
 قضا و ... شیخ انصاری؛ چاپ اعلا.
- * طرائف، حکم و امثال. خطی؛ بار رسائل ملحقة به آن.
- طب در تشخیص امراض و انواع آن و موجبات معالجه.
 خطی؛ فارسی؛ از قدما.
- طهارت شیخ انصاری. چاپی؛ ۱ جلد.
- طهارت و صلوة مدارک. خطی؛ ۱ جلد.

- کلمات الهاویه فی مثالب معاویه. علامه نوری؛ خطی ۱۲۹۳؛ عربی و فارسی؛ بخط مؤلف و مصنف؛ نسخه اصل چاپ نشده.
- عقد العلی، تاریخ کرمان. چاپی؛ ۱ جلد. غایة الامال در شرح مکاسب. شیخ محمدحسن مامقانی؛ چاپی.
- علل الشرایع فی علل الاحکام المستفاد من الاخبار. صدوق؛ خطی؛ عربی؛ من خزانه کتب العلامة نوری. ۱۲۳۲؛ از کتابخانه علامه نوری.
- عدة الداعی فی الدعوات و الحکایات. ابن فهد حلی؛ خطی ۱۰۳۳؛ عربی؛ مستنسخ از خط مصنف.
- عجالة النافع فی شرح سلم العلوم فی الکلام. ابوالعباس عبدالعلی؛ خطی؛ عربی؛ قدیمی نسخه اصل.
- عین الیقین در فلسفه و عرفان. ملامحسن فیض؛ خطی؛ فارسی.
- شرح عقود الجمان در معانی و بیان. از عبدالرحمن سیوطی؛ خطی؛ عربی؛ نظم و نثر.
- غیر؟ در شرح شواهد و اشعار. ابی محمد؛ خطی ۸۱۷؛ عربی.
- عدة الاصول فی الاصول. شیخ طوسی؛ عربی؛ چاپی.
- عیون اخبار الرضا در اخبار مرویه از حضرت رضا. صدوق؛ خطی ۱۰۹۰؛ عربی؛ خط محمد قاسم ابن محمد.
- عبارات الانوار در امامت. میرحامد حسین هندی؛ چاپی.
- عدة الاصول فی الاصول. شیخ طوسی؛ چاپ مرغوب.
- عقد الفرید (دوره سه جلدی) در شرح حالات اعیان و دول. ابن عبدربه اندلسی؛ چاپ مصر.
- عمران بغداد، در تاریخ بغداد. سید محمد صادق؛ چاپ بغداد (۲ جلد مکرر).
- عادة العرب قبل جاهلیتها در تاریخ عرب. سید محمود شکر قرشی فقیه؛ چاپ مصر.
- علی اطلال المذاهب (دو جلد). دکتر فرید وجدی؛ چاپ مصر.
- غایة المأمول در شرح زیده الاصول. کاظمی؛ عربی؛ خطی ۱۲۳۲؛ از کتابخانه علامه نوری.
- غیبة فی اخبار غیبة الحججة و احکامها و علتها. شیخ الطوسی؛ عربی؛ خطی؛ نسخه اصل از کتابخانه علامه نوری.
- غایة المرام در شرح شرایع الاسلام. شهید؛ خطی؛ عربی؛ نسخه مصححه، از کتابخانه علامه نوری.
- غارات فی اخبار علی علیه السلام بعد حرب الی شهادته. ابراهیم بن محمد ثقفی؛ خطی ۱۲۹۳؛ عربی؛ بخط علامه نوری برای خود نوشته اند.
- غایة المسئول در شرح زیده الاصول. محمد بن شهرستانی؛ چاپی؛ از تقریرات اردکانی.
- غایة المراد در شرح ارشاد. محمد بن مکی الشهید؛ چاپی؛ طبع ایران.
- غایة المرام فی یقین الایام. سید هاشم بحرانی؛ چاپی.
- غنائم در فقه. میرزا ابوالقاسم قمی؛ چاپی؛ طبع مرغوب.
- غیبة، فی الغیبة. للسید ابن اثیر ابوالمکارم؛ عربی؛ خطی در ۱۰۶۸ نوشته شده.
- فوائد المدینه فی الاصول و الفروع. شهید اول؛ خطی ۷۴۱؛ عربی؛ قدیمی؛ مشتمل بر رساله فی الزیارات و الرضاع از شهید اول.
- فوائد ضیائیة فی حل مشکلات الکافیة. لابن حاجب؛ ضیاء الدین؛ خطی؛ عربی؛ نسخه اصل از کتابخانه شیخ نوری. (۲ نسخه).
- فهرست، الرجال. شیخ طوسی؛ خطی ۱۰۲۶؛ عربی؛ مقابله

- شده، مصحح؛ از کتابخانه علامه نوری. فصول (جلد اول و دوم). ملامحمدجعفر استرآبادی؛ چاپی؛ عربی.
- فوائد الوافیة فی حل مشکلات الکافیة. شرح جامی، ابن الحاجب؛ خطی؛ عربی.
- فلاح السائل (جزء اول) فی آداب العبودیة. ابن طاوس؛ خطی؛ عربی؛ مشتمل بر خط علامه نوری.
- فقه، فی الفقه اول ناقص؛ شیخ یوسف بحرانی؛ خطی؛ عربی.
- فهرست مقابله شده فی الرجال شرح حال اصحاب. شیخ طوسی؛ خطی ۹۷۶؛ عربی؛ مصححه از خزانه کتب علامه نوری مشتمل بر ایضاح و رساله اجازة شهید دوم در رجال.
- فقه از زکوة تا آخر حج استدلالی. متأخرین؛ خطی ۱۲۵۵؛ خط و کاغذ اعلا.
- فضایل امیرالمومنین در مناقب. شاذان ابن جبرائیل؛ خطی ۱۲۵۵؛ عربی.
- فیض قدسی در احوال مجلسی. مرحوم علامه نوری؛ خطی ۱۲۷۷؛ عربی؛ نسخه اصل بخط مصنف و مؤلف.
- فتح الوهاب در علم حساب. ابی العباس؛ خطی ۹۳۶؛ عربی؛ مذیل برسالة مفاتیح الحساب.
- فوائد الاصول فی اصول الفقه. آقا باقر بهبهانی؛ خطی ۱۲۵۳؛ عربی؛ نسخه مصححه؛ مختصر اصول استدلالی.
- فصل الخطاب فی تحریف الکتاب. علامه نوری؛ خطی ۱۲۹۲؛ نسخه اصل خط مصنف. (۲ نسخه).
- فقه فی شرح الارشاد تا آخر حدود. خطی؛ عربی؛ مختصر استدلالی.
- فصول (جلد دوم) فی اصول الفقه تا آخر اصول. شیخ محمدتقی اصفهانی؛ خطی؛ عربی؛ مذیل به رساله فی تعریف العلوم.
- فصول (جلد اول و دوم). ملامحمدجعفر استرآبادی؛ چاپی؛ عربی.
- فروع کافی (دو جلد) فی الاخبار و الاحادیث. محمد بن یعقوب کلینی؛ چاپی؛ طبع طهران، اعلا.
- فروع کافی در طلاق تا آخر روضه. محمد بن یعقوب کلینی؛ خطی ۱۰۶۶؛ اعلا. مشتمل بر حواشی، مقابله شده.
- فروع کافی از طهارت تا طلاق. محمد بن یعقوب کلینی؛ خطی ۱۰۶۶؛ اعلا مشتمل بر حواشی، مصحح.
- فقه مسقوط الاول و الاخر فی الفقه. خطی؛ مقابله شده؛ از خزانه کتب علامه نوری.
- فصل الخطاب فی تحریف الکتاب. چاپی؛ ۱۲۹۸؛ طبع ایران.
- فلک السعادة فی ابطال احکام المنجمین. اعتضاد السلطنة؛ ۱۲۷۸؛ چاپی ایران؛ فارسی.
- فلسفه الطبیعیة فی الفلسفه المادیة. ۱۸۲۹ مسیحی؛ چاپی؛ عربی.
- فتح المعین بشرح قره العین، فقه. زین الدین ابن عبدالعزیز؛ چاپی؛ عربی؛ تلمید ابن حجر؛ طبع مصر.
- فی .. الی الاسلام فی الدیانة. احمد نسیم؛ چاپی؛ عربی؛ طبع مصر.
- فوائد الرجالیة فی علم الرجال. آقا باقر بهبهانی؛ خطی ۱۲۹۹؛ عربی؛ خط مرحوم شیخ شهید نوری.
- فقه. خطی ۱۰۴۳؛ ابتدا ندارد.
- فوائد غرویة در اصول دین و اصول فقه. کاشف الغطاء؛ خطی ۱۱۰۸؛ عربی؛ خط مؤلف.
- فروع مزدیسنی در دیانت مجوس. کیخسرو ابن شاهرخ؛ چاپی؛ فارسی.
- فوات الوفیات (دو جلدی) در ترجمه حالات ۸۴۶ نفر از

- اعیان روزگار محمود بن شاکر بن احمد؛ چاپی مصر. قضاء و شهادات فی القضاء. متأخرین؛ خطی؛ عربی؛ فوائد مدنیه رد بر مسلک غیر اخبارین در فروع فقهیه. آشتیانی ظاهراً.
- ملا محمد امین استرآبادی؛ خطی ۱۰۷۴؛ نسخه کهنه. * قضاء و شهادات فی القضاء. حاج میرزا حبیب الله رشتی؛ خطی. ۱ جلد. فقه ناقص؛ خطی؛ ۱ جلد.
- فقه الرضا؛ چاپی؛ ۱ جلد. فرج بعد الشدة. چاپی؛ ۱ جلد. فهرست روضات. چاپی؛ ۱ جلد.
- قواعد الاحکام در فقه تا آخر نکاح. علامه حلی؛ عربی؛ چاپی؛ طبع ایران. قلائد الدرر در بیان اثبات الاحکام بالدر. شیخ احمد جزائری؛ چاپی؛ عربی.
- قواعد الاحکام از طهارت تا آخر روضه. علامه حلی؛ خطی؛ محشی به حواشی. خیلی کهنه. قانونچه فی امهات الطب. محمد بن محمود چغمینی؛ خطی؛ عربی. شرح قطر النداء.
- * قواعد الاحکام از نکاح تا آخر فقه. علامه حلی؛ خطی ۷۳۵؛ محشی بحواشی. قواعد الاحکام در فقه. علامه حلی؛ خطی ۹۸۰؛ نسخه کهنه.
- قوانین الاصول (دو جلد) در اصول فقه. میرزا ابوالقاسم قمی؛ چاپی؛ عربی؛ چاپ ایران. اعلا. قضا و شهادات فی القضاء. حاج ملا علی گز؛ چاپی؛ چاپ ایران اعلا.
- قضاء و شهادات فی القضاء. میرزای آشتیانی؛ چاپی. قانونچه در طب. بوعلی سینا؛ خطی در ۱۲۶۷؛ عربی. قوانین (جلد اول) در اصول. میرزای قمی؛ خطی؛ مشتمل بر حواشی و خط منصف.
- قضاء و شهادات فی القضاء از تقریرات بحث شیخ انصاری. میرزای رشتی؛ خطی؛ عربی؛ در کتابخانه آشتیانی؛ چند جزء اول بخط مرحوم شیخ نوری.
- قاموس اللغة، فی اللغة. فیروزآبادی؛ خطی ۱۰۸۹؛ مذهب کاغذ اعلا. کشف الغمه فی معرفة الاثمه. لعلى ابن عيسى الاربلي؛

- چاپی؛ عربی. اعلای.
- کشکول در حکایات و اشعار و اخبار. شیخ بهایی؛ کافی فی الفقه. لابی الصلاح الحلبی؛ خطی؛ عربی.
- چاپی؛ عربی؛ طبع مصر. *کتاب صفین فی وقایع صفین و نهروان و غیرهما.
- کتاب در طب فی الطب. متأخرین؛ خطی؛ فارسی؛ نصرین مزاحم؛ خطی قدیمی؛ عربی؛ المبدوه بقوله خبره نسخه قدیمی. الشیخ انس؟.
- کنز الدقائق فی فقه العامه. لعبدالله بن احمد النباری؛ کشف الاستار عن وجه الغائب عن الابصار. علامه خطی؛ عربی؛ مع الحواشی. محدث نوری؛ خطی؛ عربی؛ نسخه اصل بخط مؤلف.
- کفایة الاحکام از طهارت تا آخر میراث. فاضل خراسانی؛ کتاب الادعیه، فی الادعیه. خطی؛ فارسی. خطی؛ عربی؛ کتابخانه علامه نوری.
- کتاب دعاء، فی الدعاء. لاحد من القدماء؛ خطی؛ فارسی. کتاب المبراد فی علم الحروف و الاعداد. لاحد من القدماء؛ خطی؛ عربی. کهنه.
- کنز العرفان فی فقه القرآن. للفاضل المقداد؛ عربی؛ خطی؛ کتاب عهد عتیق و عهد جدید. اربعه من الدباحین؛ چاپی؛ چاپ مصر. نسخه ممتاز.
- کشف الاسرار در رمل و نقطه. محمد الاصفهانی؛ خطی؛ کشف القناع عن حجیه الاجماع. الکاظمینی؛ چاپی؛ فارسی و عربی؛ بخط الشیخ النوری. چاپ ایران.
- کتاب الرهن، فی الرهن. حاج میرزا حبیب الله. خطی؛ الکامل فی اللغه و الادب. لابی العباس المبرد؛ چاپی؛ عربی؛ من تقریرات بحثه. چاپ مصر.
- کشکول در اختلاف بین شیعه و سنی. سید حیدر الدین سیوطی؛ چاپی؛ چاپ مصر. کنز العرفان فی فقه القرآن. للفاضل المقداد؛ چاپی؛ طبع عاملی؛ خطی ۱۲۸۰؛ عربی؛ نسخه اصل ممتاز. عالی.
- کنز العرفان فی تاویل الایات. کراچکی؛ خطی؛ عربی؛ کنز العرفان فی فقه القرآن. للفاضل المقداد؛ چاپی؛ طبع اعلای؛ از خزانه کتب علامه نوری.
- کفایه الاثر فی النصوص علی الائمة الاثنی عشر. لمحمد بن علی الخزاز القمی؛ عربی؛ خطی؛ بخط علامه نوری برای خود نوشته اند.
- کتاب شاطی فی علم القرائة. خطی؛ عربی؛ قسمتی از آن به فارسی ترجمه شده.
- کشف الحق فی الامامة. عربی؛ خطی؛ نسخه قدیمی. کبری و حاشیه فی المنطق. *کنز اللغه، فی اللغه.
- کافیة الاصول فی اصول الفقه. لملا کاظم الخراسانی؛ چاپی؛ ۲ جلدی.
- کتاب فی مثل الفرقه الخاطیه. للمفید؛ خطی؛ عربی؛ کتاب فی الرمل. خطی قدیمی؛ عربی و فارسی.

- کشف المحجة (ناقص) لهوف. چاپی؛ ۱ جلد.
لکنیسه المسیح. چاپی؛ ۱ جلد.
کمال آتاترک... چاپی؛ ۱ جلد.
کلمات فلکور. فیض؛ چاپی؛ ۱ جلد.
کنوز السعادة. چاپی؛ ۱ جلد.
لطائف الحكم، فی غرائب الاحادیث النبویة. احمد بن ضیاء الدین؛ چاپی، عربی، طبع ترکیه.
لب اللباب، فی تفسیر و تأویل الایات. قطب راوندی؛ خطی، عربی، نسخه مصححه، از کتابخانه علامه نوری.
لوامع الاسرار فی شرح مطابع الانوار. خطی، عربی، ممتاز از کتابخانه علامه نوری.
لؤلؤ مرجان در شرایط روضه خوانی. علامه نوری، ۱۳۱۹ق.؛ خطی؛ عربی، بخط علامه نوری مصتف آن.
لغت فارسی، لغت. خطی؛ فارسی؛ از کتابخانه علامه نوری.
لیلی مجنون، اشعار. مجنون عامری؛ خطی؛ عربی.
لوامع فی مسائل الاصول و الفقه، تقریرات شیخنا الانصاری؛ محمود ابن جعفر ابن باقر؛ و رساله ای در ادب از شیخ احمد احسائی.
لمعات انوار الهدای، در مبدا و معاد. ملاحسن گوهر؛ خطی؛ عربی؛ در ۱۲۰۹ق. نوشته شده؛ با دو رساله دیگر از ملاحسن مرقوم در اسماء و صفات و ترویج افکار از سید کاظم رشتی و شیخ احمد احسائی در ردّ بر فلاسفه که در ۱۲۴۳ نوشته شده.
مسالك فی الفقه. للشهید؛ عربی؛ خطی ممتاز.
مصباح متعهد فی الادعیه. للشیخ الطوسی؛ عربی؛ خطی؛ با خط زیبا و کاغذ اعلاء؛ مصحح؛ از کتابخانه مرحوم نوری.
معالم العبر، فی مستدرک سبع عشر بحار الانوار. علامه نوری؛ عربی؛ خطی؛ در ۱۲۹۶ق. بخط مصتف.
مناقب، فی فضائل اهل البیت. اخطب خطباء خوارزم؛ عربی؛ خطی؛ مشتمل بر وجیزه در تحقیق حال او از شیخ باقر بهاری بخط مرحوم بهاری در ۱۲۱۲ق.
مسائل عزّیه در تحقیق بعضی مسائل فقه. محقق اول؛ عربی؛ خطی.
مختصر وسائل الشیعه، کتاب تجارت. عربی؛ خطی؛ نسخه اصل.
* منهج الصلاح، مختصر مصباح متعهد فی الادعیه؛ عربی؛ خطی؛ نسخه کهنه.
مفتاح الاسرار فی علم النقطه و ال..... عربی؛ خطی؛ نسخه اصل.
مہج الدعوات، فی الادعیه و الاذکار. لابن طاوس؛ عربی؛ خطی؛ نسخه مصححه؛ نذیل به رسائل دیگر.
مجتنی من الدعاء المجتبی. لابن طاوس؛ عربی؛ خطی؛ نسخه مصححه.
مطالع الانوار (جلد رابع)، در صلوة الجمعة استدلالی. سید محمد باقر حجة الاسلام؛ ۱۲۲۹ق.؛ خطی؛ عربی؛ نسخه ممتاز [در] خط و جلد و کاغذ اعلاء.
مطالع الانوار (جلد خامس)، فی العبادات. سید محمد باقر حجة الاسلام؛ ۱۲۳۳ق.؛ خطی؛ عربی.
معالم الدین، فی الفقه. شیخ حسن بن الشہید؛ ۱۰۵۳ق.؛ خطی؛ عربی؛ نسخه مصححه؛ از خزانه کتب علامه نوری؛ مشتمل بر خط اعلاء.
منتقى الجمان فی اخبار الحسان، فی اخبار الحسان تا آخر حج. شیخ حسن بن الشہید؛ ۱۰۷۹ق.؛ خطی؛ عربی، نسخه مصححه؛ از خزانه کتب علامه نوری.
منتقى الجمان فی اخبار الحسان (جزء الاول)، من الزکوة

- و الخمس. شیخ حسن بن الشهيد؛ ۱۰۷۹ق.؛ خطی؛
 عربی، نسخه مصححه؛ از خزانه کتب علامه نوری.
 منهاج السنه (۳ جلد)، در ردّ شيعه. ابن تيميه؛ ۷۳۸ق.؛
 خطی؛ عربی؛ نسخه اصل خط مصتّف کهنه.
 منتقى الجمان فى اخبار الحسان (الجزء الثانى).
 شيخ حسن بن الشهيد؛ ۱۰۷۹ق.؛ خطی؛ عربی، نسخه
 مصححه؛ از خزانه کتب علامه نوری.
 منهاج السنه (۲ جلد)، در ردّ شيعه. ابن تيميه؛ چاپی؛
 عربی؛ چاپ مصر.
 مکاسب، فى التجارة. شيخ انصارى؛ چاپی؛ عربی؛
 چاپ اعلاء.
 منتقى الجمان فى اخبار الحسان (الجزء الاول). شيخ
 حسن بن الشهيد؛ ۱۰۷۹ق.؛ خطی؛ عربی، نسخه
 مصححه؛ از خزانه کتب علامه نوری.
 مذهب البارع (جلد اول) در فقه، شرح مختصر نافع تا
 آخر نکاح؛ ابن فهد حلى؛ خطی؛ عربی؛ نسخه مصححه،
 قدیمی از خزانه کتب آشتیانی.
 مقنع، تا آخر ولایت؟ فى امهات الاحكام ... الاخبار
 مستدرک الوسائل (سه جلد) فى الاخبار. علامه نوری؛
 بحذف الاسناد. شيخ صدوق ابن بابويه؛ خطی؛ عربی.
 مقلعه، فى الفقه. شيخ مفيد؛ خطی؛ عربی؛ قدیمی کهنه،
 چاپی؛ عربی؛ چاپ ایران.
 عصر مصتّف.
 منہج المقال، فى علم الرجال. ميرزا محمد استرآبادى؛
 سید محمد طباطبایى؛ چاپی؛
 خطی؛ عربی؛ مصححه از خزانه کتب علامه نوری.
 مفاتيح فى الاصول. سيد محمد طباطبایى؛ چاپی؛
 معارف. ابن قتيبه؛ چاپی؛ عربی؛ طبع عراق.
 عربی؛ چاپ ایران.
 مسالك (دو جلد)، فى الفقه. شهيد؛ چاپی؛ عربی؛ طبع
 مسألک (دو جلد)، فى الفقه. شهيد؛ چاپی؛ عربی؛ طبع
 ايران.
 منتخب التفاسير، فى التفسير.
 مقابيس الانوار فى احكام النبى المختار. شيخ اسدالله
 التستري؛ چاپی؛ عربی.
 مدارک، فى الفقه عبادات. شيخ حسن نوه شهيد؛ خطی؛
 مطول، معانى و بيان. ملاسعد؛ چاپی؛ عربی؛ چاپ اعلاء.
 عربی؛ مصحح قدیمی.
 معيار اللغخ (دو جلد)، در لغت. چاپی؛ عربی؛ چاپ
 معيار اللغخ (دو جلد)، در لغت. چاپی؛ عربی؛ چاپ
 اعلاء ايران.
 مفاتيح، در فقه. فيض؛ خطی؛
 مجمع البيان (جلد اول)، فى التفسير؛ چاپی؛ عربی؛
 چاپ ايران.
 مقامات حريرى، فى الخطب و الحكايات. خطی؛ عربی؛
 نسخه قدیمی؛ مصححه.
 مفتاح الفلاح، فى آداب العبادات. شيخ بهائى؛ خطی؛
 عربی و فارسى؛ خوش خط، مذهب؛ مصحح؛ از خزانه
 کتب علامه نوری.
 عربی و فارسى؛ خوش خط، مذهب؛ مصحح؛ از خزانه
 کتب علامه نوری.

- مناهج الاصول، فى الاصول؛ ملا احمد نراقى؛ ۱۲۶۱ق.؛ مصباح الخزانن، در ادويه مركبه. خطى؛ فارسى؛ نسخه خطى؛ عربى؛ خوش خط؛ از كتابخانه آشتياني. قديمى.
- منتخب اللغه، فى اللغه. سيوطى؛ خطى؛ عربى؛ نسخه قديمى.
- منهاج النجاة، رساله فى اصول العقائد. ملامحسن فيض؛ ۱۲۷۴ق.؛ ملامحسن فيض؛ خطى؛ عربى؛ مشتمل بر دورساله از فيض و ملامحمد خراسانى.
- ميت است. و رساله نزه السماء از شيخ محمد بن حسن حرّعاملى؛ به خط آن مرحوم كه در ۱۰۷۸ق. نوشته شده. و رساله در بعضى مسائل اصول.
- مفاتيح القلوب، فى الاخلاق و الفضائل. ۱۰۱۳ق.؛ خطى؛ فارسى؛ از خزانه كتب علامه.
- مهذب اللغه و الاسماء. محمود بن عمر زنجى؛ خطى؛ عربى و فارسى؛ نسخه قديمى.
- مناهج اليقين، فى الفلسفه و الكلام. خطى؛ عربى.
- معارج اليقين، فى الكلام؛ علامه حلى؛ ۶۷۸ق.؛ خطى؛ عربى؛ نسخه قديمى.
- * مفاتيح الغيب، فى اسرار التنزيل. ملاصدرای شیرازی؛ خطى؛ عربى؛ نسخه ممتاز از حيث خط و صحت و كاغذ و جلد.
- مفاتيح، فى الفقه. ملامحسن فيض؛ ۱۱۴۴ق.؛ خطى؛ عربى؛ قديمى از كتابخانه مرحوم آشتياني.
- مزار (اول و آخر ندارد) فى الزيارات. على بن طاوس؛ خطى؛ عربى؛ مصحح؛ از كتابخانه مرحوم علامه نورى.
- متأمل، فى الفقه از قرض تا آخر قضاء. چاپى؛ طبع ايران.
- مرات الانوار، مقدمه برهان.
- معتبر، فى الفقه. محقق؛ چاپى.
- مفاتيح القلوب، فى الاذكار و ادعيه اليوميه. از حسن بن حسن؛ خطى؛ عربى.
- مسندركات كاظمينى. خطى؛ ۱ جلد.

- استرآبادی با حواشی بهبهانی. حاجی نوری و حاجی آعباس قمی.
- منتهی المقال، فی علم رجال؛ ابی علی الکشی [الحائری]؛ ۱۲۳۰ق.؛ خطی؛ عربی؛ با حواشی از علماء. فیض؛ در ۱۰۶۷ق.؛ خطی؛ عربی.
- من لایحضره الفقیه، در تمام فقه. صدوق؛ ۱۰۲۷ق.؛ خطی؛ عربی.
- معارض الیقین، فی الزهد و المواعظ. ملامحسن فیض؛ ۱۰۸۰ق.؛ خطی؛ عربی؛ نسخه اصل از کتابخانه علامه نوری.
- مقباس المصابیح، در ادعیه. محمدباقر مجلسی؛ ۱۱۱۲ق.؛ خطی؛ فارسی؛ برای شاه سلیمان تألیف شده، نسخه اصل.
- مشارق الشموس، فی شرح دروس الشهدید. آقاحسین خوانساری؛ چاپی.
- مشارق الشموس، فی شرح دروس الشهدید. آقاحسین خوانساری؛ خطی.
- معتبر، فی الفقه. محقق؛ چاپی.
- مجالس، فی البحث مع اهل الخلاف. للصدوق، ابن بابویه؛ خطی؛ عربی؛ نسخه کهنه مصححه.
- منفی الطلاب، فی مواضع الکتب. چاپی؛ عربی؛ چاپ انگلستان.
- *مصائب النواصب، فی رد نواقص الروافض. قاضی نورالله؛ خطی؛ عربی و فارسی؛ نسخه مقررہ نزد مصنف.
- معتصب الاثر، فی اثبات الائمہ الاثنی عشر. احمد بن محمد؛ خطی؛ عربی؛ بخط مرحوم علامه نوری؛ مشتمله بر تسجیل.
- مجموعه در فقه و بعضی فوائد رجالیه؛ از استرآبادی بهبهانی؛ و حواشی زیاد، و دورساله از فیض و ملامحمد خراسانی در وجوب جمعہ به خط مؤلف و حکایات در فضائل سید الاوصیاء و اشعار عربی و فارسی؛ به خط
- مناقب، در فضایل علی (ع). سید حسین معاصر شاه طهماسب صفوی؛ خطی؛ عربی؛ به خط مصنف؛ ضمیمه رساله جام گیتی نما به خط و کاغذ زیبا؛ و رساله در صید و ذباحت و اکل و شرب از سید حسین مرقوم تماماً به خط ایشان.
- مناقب الامیر (ع)، فی فضائل الامیر. خوارزمی؛ خطی؛ عربی.
- مجموعه در فوائد کثیره: ۱ حدیث کمیل، ۲. وصایا النبی، ۳. مقتضب الاثر، ۴. رساله در مولد النبی (ص) و الائمہ، ۵. رساله در امامت و رد بر اشاعره؛ خطی؛ عربی؛ نسخه کهنه.
- *مناهج الاخیار، فی شرح الاستبصار (جلد اول). للسیّد احمد بن زین الدین علوی؛ در ۱۰۳۶ق. نوشته شده؛ خطی؛ عربی.
- معانی و بیان. چلبی؛ خطی؛ عربی. مفتاح الفلاح، فی الادعیه و الاوراد. للشیخ البهائی؛ خطی؛ عربی.
- مصابیح الاصول، فی اصول الفقه؛ شیخ محمد بن شیخ عبدالله؛ خطی؛ عربی؛ به خط آشتیانی.

- مجموعه رسائل عشرية، فى الفقه؛ للشهيد؛ چاپى؛ عربى. محمد بن على؛ خسرو شاهى؛ چاپى؛ عربى؛ چاپ تبريز.
- مجموعه رسائل عشرية من الاداب الشهيد فى الفقه. مختصر شهود فى ردّ اليهود. حاجى بابا قزوینى؛ ۱۲۱۱ق.؛ للشهيد؛ چاپى؛ عربى.
- مستند الشهيد فى احكام الشريعة. ملا احمد نراقى؛ مناقب اهل البيت، فى مناقب الائمة. سديد الدين ابن عربى؛ چاپ ايران؛ دو جلدی. شاذان.
- مدينه المعاجز، فى المعجزات. للسيد هاشم البحرانى؛ مستدرک (جلد دوم و سوم)، فى الاخبار و الرجال. چاپى؛ عربى.
- مجالس المؤمنین، رجال شيعه. لقاضى نورالله؛ خطى؛ عربى؛ به خط مؤلف نسخه اصل. مستحدث نوری؛ خطى؛ عربى.
- فارسی. معالم الاصول فى اصول الفقه. مجموعہ رسائل ديگر در معقول. الزام التواصب فى الامامة. للشیخ مفلح. سماحة ابن ابى جمهور. رساله يوحنا در امامت. شرح رساله اثيرالدين ابهرى. * معارج الفهم، فى الكلام. للعلامة الحلى؛ در ۷۶۱ق. نوشته شده؛ خطى؛ عربى.
- محجة العلماء، فى اصول الفقه. للشیخ هادى طهرانى؛ چاپى؛ عربى.
- مقامات. بدیع الزمان؛ چاپى؛ عربى. مشارق الانوار، فى فوز اهل الاعتبار. للشیخ حسن العدوى الحمزاوى؛ چاپى؛ عربى؛ وبهامشه اسعاف الراغبين فى سيرة المصطفى و اهل بيته الطاهرين؛ للشیخ محمد [الصبان]؛ ... ۱۳۰۷ فى اسلامبول.
- منتخب اللغة، فى اللغة. سيوطى؛ خطى؛ عربى. مفتاح الخزان، فى الطب. خطى؛ عربى.
- مقامات. بدیع الزمان؛ چاپى؛ عربى. مجمع البحرين. طريحي؛ خطى؛ عربى.
- مواهب السنية (جلدين)، فى شرح الدرّة الغرّوية فى الفقه. للسيد مهدي طباطبایى؛ چاپى؛ عربى.
- مقامات فى الادبيات. حريرى؛ چاپى؛ عربى. المقاتل الطالبين، فى مقتلهم و اخبارهم. لابی الفرج اصفهانى؛ چاپى؛ عربى؛ چاپ ايران.
- ... فى الاداب و الاخبار. محى الدين عربى؛ چاپى؛ عربى؛ چاپ مصر.
- مشاعر در مبداء و معاد. ملا صدرای؛ چاپى؛ عربى. مختصر نافع، خلاصه شرايع. محقق؛ چاپى؛ عربى.
- مشكوه المصاييح، فى اصول الفقه تعادل و تراجیح. نهج البلاغه، فى المواعظ و الخطب اميرالمؤمنين (ع). چاپى؛ عربى؛ چاپ اعلا.

- نهاية اللغة، في اللغة. ابن اثير؛ چاپی؛ عربی.
- نقد الرجال في علم الرجال. سيد مظفر طفرشي؛ چاپی؛ عربی؛ در ۱۰۱۵ تألیف شده و در ۱۳۱۸ طبع گردیده.
- نهاية الدراية في شرح كفاية الاصول. شيخ محمد حسين اصفهانی؛ چاپی؛ عربی.
- نواج محمد على الثقافة الاسلاميه. عدهای از افاضل مصر؛ چاپی؛ طبع مصر.
- نهضت الحسينيه، واقعه كربلا. سيد هبة الدين شهرستاني؛ چاپی؛ طبع بغداد.
- نكاح از فقه. ۱۲۲۷ق.؛ خطی؛ عربی.
- نجوم الزاهره في ولاة القاهرة. شيخ زين الدين محمد؛ ۷۷۲ق.؛ خطی؛ عربی؛ نسخه كهنه قديمی با كتاب فرحة الغرة و سراج الادباء.
- نخبة في احكام الدين. الشيخ محمد حسن و شيخ محمد كاظم؛ خطی؛ عربی.
- *نزهة الناظر في الاشباه و المناظر. يحيى بن سعيد الهذلي؛ ۱۰۲۵ق.؛ خطی؛ عربی.
- نقد الرجال، في رجال الحديث. مظفر ابن محمد اسمعيل؛ ۱۰۲۶ق.؛ خطی؛ عربی؛ خلاصه منتهی المقال.
- نفس الرحمن، در تاريخ سلمان. علامه محدث نوري؛ ۱۲۸۳ق.؛ خطی؛ عربی؛ بخط مصنف نسخه اصل.
- نثر الالهي في الحكم و المواعظ از كلمات امير المؤمنين؛ چاپی.
- نتيجة المقال في علم الرجال. شيخ محمد حسن بارفروشي؛ ۱۲۸۴ چاپ شده.
- نفس المهوم در مقتل سيدنا المظلوم. شيخ عباس قمي؛ چاپی.
- نشوة السكران من صهباء تذكار الغزلان. محمد حسين خان؛ چاپی؛ عربی؛ چاپ اسلامبول.
- نوايح الشباب في من نبغ في كل امر من الشباب. احمد قاشم جودي؛ چاپی؛ عربی؛ چاپ مصر.
- النصيحة و الادب، في منتخب كلام سيد الاعرب. كمال الدين عراقي؛ چاپ مصر.
- النافع يوم الحشر، في شرح باب حادى العشر، در اصول دين. فاضل مقداد؛ خطی؛ عربی؛ با چند رساله ديگر از صدوق و طريحي.
- نجوم در هيت؛ خطی؛ فارسی.
- ناصرية. سيد مرتضى؛ خطی؛ عربی.
- وسائل الشيعة (۳ جلد)، في اخبار الشريعة. شيخ حر عاملی؛ طبع ايران؛ امير بهادر.
- وسيلة، متن فقه. خطی؛ عربی؛ نسخه مصححه.
- *وسيلة ابن حمزه، متن فقه. شيخ ابى جعفر الطوسى؛ ۱۲۶۰ق.؛ خطی؛ عربی؛ كتابخانه مرحوم آشتياني.
- وجيزة العباد في شرح ارشاد العلامة. للسبزواري؛ خطی؛ عربی؛ كه در ۱۰۵۳ تصنيف شده و در ۱۲۲۴ استكتاب شده براى طباطبايى.
- وافى (جلد سوم)، در ايمان و كفر. فيض؛ ۱۰۷۴ق.؛ خطی؛ عربی؛ مقابله شده مشتمل بر اجازة مرحوم فيض سيد محمد خان.
- وافى (جلد سابع)، في الاخبار من الصيام. محسن فيض؛ خطی؛ عربی وقفى.
- وسيلة المال في عدّة مناقب الال. احمد بن فضل بن محمد شافعى؛ ۱۰۲۷ق.؛ خطی؛ عربی.
- وافى في النكاح. خطی؛ وقفى.
- هداية السبيل، سفرنامه فرهاد ميرزا. فرهاد ميرزا؛ چاپی؛ فارسی؛ چاپ ايران.
- نشوة السكران من صهباء تذكار الغزلان. محمد حسين

هدایة الامة فى احكام الائمه. شيخ محمد حسن الحر
عاملى؛ ۱۰۹۱ق.؛ خطى؛ عربى؛ اعلانسخه اصلى.

هدية الرضويه (جزء اول)، فى الزيارات، شيخ عبدالرحيم
بروجردى؛ ۱۲۸۰ق.؛ خطى؛ عربى؛ استكتاب براى علامه
نورى.

هئيت واحكام نجوم. از قدمات معاصر الغ بيك؛ ۸۷۲ق.؛
خطى؛ فارسى؛ ۶ نسخه مكرر.

هداية المسترشدين فى شرح معالم الدين، فى الاصول؛
شيخ محمد باقر؛ چاپى؛ عربى؛ طبع ايران.

هداية ... فى المسائل الشرعية. علامه نورى؛ خطى؛
فارسى؛ به خط مؤلف از كتابخانه علامه نورى.

هداية فى الامامة. حسين بن حمدان الخطيبى الهمدانى؛
خطى؛ عربى؛ مشتمل بر كتاب العجزة؟.

هدية الرضويه فى ما يتعلق بالامام الثامن (ع). شيخ
عبدالرحيم بروجردى؛ خطى؛ عربى.

*هدايت المحدثين، در رجال. محمد امين ابن
محمد على كاظمى؛ خطى؛ عربى؛ به خط مؤلف، نسخه
مقابله شده.

هئيت، ناتمام. خطى.

ينابيع الاحكام، در فقه العامة المذاهب الاربعة، ۷۶۳ق.؛
خطى؛ عربى؛ نسخه قديمى.

ينابيع المودة فى فضائل العدة. شيخ سليمان بلخى؛
چاپى؛ طبع تركيه.

۳۰

۱۱۲ × حکام بحار، آینه پژوهش، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۱۳ × حکام بحار، آینه پژوهش، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۱۴ × ابن عقیل، در تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۱۵ × ابن بواب، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۱۶ × الزیاد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۱۷ × ابوالفضل، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۱۸ × الحلی، در تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۱۹ × الزمخشری، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۲۰ × الصحاح، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۲۱ × ارشاد الطالبی، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۲۲ × صحاح طبرستان، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۳۱

۱- جامع الفوائد، در تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۲- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۳- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۴- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۵- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۶- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۷- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۸- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۹- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۰- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۱- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۲- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۳- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۴- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۵- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۶- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۷- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۸- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۱۹- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۲۰- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۲۱- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۲۲- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۲۳- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۲۴- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۲۵- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۲۶- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۲۷- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۲۸- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۲۹- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

۳۰- جامع الفوائد، فی تخریج الفقه، فصل ۱۰، ص ۱۰۰

منابع

- آقابزرگ تهرانی، محمد محسن (۱۴۰۴). طبقات اعلام الشيعة. تعليقات للسيد عبدالعزيز الطباطبائي؛ مشهد: دارالمرطضي للنشر، ۱۴۰۴ ق. = ۱۳۶۳.
- استوری، چارلز امبروز (۱۳۶۲). ادبیات فارسی بر مبنای تالیف استوری. ترجمه یو. ا. برگل؛ مترجمان یحیی آرین پور، سیروس ایزدی، کریم کشاورز؛ تحریر احمد منزوی. تهران: وزارت فرهنگ و آموزش عالی، موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی.
- بهزادی (۱۳۱۹). مجموعه خانوادگی بهزادی [دفتر انساب خانوادگی]. تهران: چاپخانه اسلامی.
- حسینی اشکوری، سید جعفر (۱۳۸۷). فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه آیت الله العظمی بروجردی (نجف اشرف - عراق). قم: مجمع ذخایر اسلامی.
- حکیم، سید محمد حسین (۱۳۹۴). [مقدمه بر] الصحیفه السجادیه الکامله للامام زین العابدین علی بن الحسین علیهما السلام. تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ قم: بنیاد محقق طباطبایی.
- خادمیان، محمدرضا (۱۳۹۳). صفایی نامه: احوال و آثار آیه الله سیدمصطفی صفائی خوانساری و پدر بزرگوارش. قم: مؤسسه کتابشناسی شیعه.
- خلیلی، جعفر (۱۴۰۷ ق.). موسوعة العتبات المقدسة. بیروت: مؤسسة الاعلمی للمطبوعات.
- دهخدا، علی اکبر (۱۳۷۷). لغت نامه. زیر نظر محمد معین، سید جعفر شهیدی. تهران: دانشگاه تهران.
- زیدان، جرجی (۱۹۸۳ م.). تاریخ آداب اللغة العربیة. بیروت: دارالهلال.
- عباس، رسول؛ علیا دونیقی، بابک. (۱۳۸۴). کتاب و کتابخانه در تمدن اسلامی و جایگاه آن در ایران. پژوهش نامه تاریخ، (۲) ۱-۱۵.
- صفاخواه، محمد حسین؛ طالعی، عبدالحسین (۱۳۷۸). علامه محدث نوری. تهران: ابرون.
- صحتی سردودی، محمد (۱۳۷۲). محدث نوری، روایت نور. قم: سازمان تبلیغات اسلامی، معاونت پژوهشی.
- طالعی، عبدالحسین (۱۳۸۳). «سرنامه از محدث نوری به علامه سید ناصر حسین»، مجله سفینه، ش ۳، ص ۱۵۲.
- طالعی، عبدالحسین (۱۳۹۴). نگرستن بر تالو نور. آینه پژوهش، سال بیست و ششم، شماره چهارم، مهر و آبان؛ ص ۱۵۴-۱۶۷.
- محدث نوری، حسین (۱۴۰۰ ق.). کشف الاستار. قم: مکتبه نینوا.
- مختاری، رضا (۱۳۹۰). جمع پریشان. قم: نشر دانش حوزه، جلد دوم.
- معلم حبیب‌آبادی، محمد علی (۱۳۶۴). مکارم الآثار در احوال رجال دوره قاجار، اصفهان، نفایس مخطوطات اصفهان.